

PM EKOLOGI BYGGVÄG BERGHOLMSBACKEN

UTREDNING AV PÅVERKAN PÅ NATURVÄRDEN OCH
ARTSKYDDSBEDÖMNING FÅGLAR OCH FLADDERMÖSS

BAGARMOSEN, STOCKHOLM STAD

2023-12-15

PM EKOLOGI BYGGVÄG BERGHOLMSBACKEN

UTREDNING AV PÅVERKAN PÅ NATURVÄRDEN OCH ARTSKYDDSBEDÖMNING FÅGLAR OCH FLADDERMÖSS

Bagarmossen, Stockholm stad

KUND

Stockholm stad

KONSULT

WSP Environmental Sverige

WSP Sverige AB
121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7
Tel: +46 10 7225000

wsp.com

KONTAKTPERSONER

Nike Nylander
072-526 09 37
nike.nylander@wsp.com

UPPDRAGSNAMN
ÄTA Ekologi Bergholmsbacken

UPPDRAGSNUMMER
10352513

FÖRFATTARE
Nike Nylander

DATUM
2023-12-15

Granskad av
Erik Lagerin

SAMMANFATTNING

WSP Sverige AB har på uppdrag av Stockholms stad tagit fram ett underlagsdokument för hantering av ekologiska värden i samband med planering av en provisorisk byggväg genom Bagarmosseskogen, Stockholms stad. I Bergholmsbacken (Rustmästaren 2 m.fl.) pågår ett detaljplanarbete för etablering av bostäder, en grundskola med idrottshall och två förskolor. Den nya byggvägen planeras i syfte att möjliggöra transporter till och från arbetsområdet för den nya bebyggelsen.

Föreliggande PM syftar att redogöra för byggvägens påverkan på naturmiljö och skyddsvärda träd. Rapporten innehåller även en redogörelse för genomförda fågel- och fladdermusinventeringar och hur dessa artgrupper bedöms påverkas av planerad exploatering. Rapporten redogör även för vilka åtgärder som kan komma att krävas för att undvika konflikt med artskyddsförordningen avseende fåglar och fladdermöss. Slutligen innehåller rapporten även en bedömning av påverkan på spridningsvägar för grod- och kräldjur samt övriga vilda djur.

Sammanfattningsvis bedöms den planerade byggvägen medföra en begränsad påverkan på omgivande naturmark och kommer inte påverka några särskilt skyddsvärda träd. För några övriga naturvärdesträd kan skyddsåtgärder komma att bli aktuella för att till exempel undvika rotpåverkan. Ett par träd kan också behöva beskäras för att byggtrafik ska kunna köra på vägen. Det slutgiltiga behovet och utformningen av skyddsåtgärder behöver utredas vidare i detaljprojekteringen tillsammans med en sakkunnig arborist.

De planerade exploateringsarbetena bedöms kunna genomföras utan att medföra otillåten påverkan på fåglar och fladdermöss förutsatt att de rekommenderade skyddsåtgärderna för respektive artgrupp vidtas. Dessa åtgärder innebär bland annat att Bergholmstorpets nuvarande förutsättningar för fladdermöss bör bevaras, att skogsmiljöer i området bevaras intakta i så stor utsträckning som möjligt och att grova träd, hålträd och död ved inte ska avverkas. Det är av stor vikt att merparten av dessa träd får stå kvar för att spridningssamband genom Bagarmosseskogen ska kunna bevaras för alla berörda artgrupper. De träd som behöver tas ned till följd av byggvägen ska placeras ut som faunadepåer i området. Om möjligt bör även gälla de övriga träd som tas ned till följd av detaljplanen.

Skyddsåtgärderna innefattar också tidsrestriktioner för bland annat avverkning. Tillkommande nattbelysning i området ska även undvikas och begränsas för att minska påverkan på fladdermöss. Nyplantering av buskar och uppsättning av fågelholkar ska också genomföras för att gynna fåglar i området.

För att undvika påverkan på spridningsvägar för groddjur och andra markbundna djur är det även viktigt att passagemöjligheter för dessa artgrupper säkerställs i den vidare projekteringen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	5
1.1	OMRÅDESBESKRIVNING	5
1.2	PLANERAD BYGGVÄG	6
1.3	TIDIGARE INVENTERINGAR OCH UNDERLAG	7
2	METODIK	8
2.1	FÖRSTUDIER OCH PLATSBESÖK	8
2.2	FÅGELINVENTERING	8
2.3	FLADDERMUSINVENTERING	8
3	RESULTAT NATURMILJÖ	9
3.1	TIDIGARE NATURVÄRDEINVENTERINGAR	9
3.2	TIDIGARE TRÄDINVENTERINGAR	9
3.3	PLATSBESÖK 2023	10
4	RESULTAT ARTINVENTERINGAR	11
4.1	FÅGELINVENTERING 2023	11
4.2	FLADDERMUSINVENTERING 2023	12
4.3	TIDIGARE GRODDJURSINVENTERINGAR	13
5	SAMLAD BEDÖMNING	14
5.1	PÅVERKAN PÅ NATURMILJÖ	14
5.2	PÅVERKAN PÅ NATURVÄRDESTRÄD	14
5.3	HANTERING AV AVVERKADE TRÄD	18
5.4	PÅVERKAN PÅ FÅGLAR	18
5.5	PÅVERKAN PÅ FLADDERMÖSS	23
5.6	PÅVERKAN PÅ ANDRA ARTGRUPPER	24
6	SLUTSATS OCH DISKUSSION	25
7	REFERENSER	27

Bilagor

1. Fågelinventering Bergholmsbacken
2. Fladdermusinventering Bergholmsbacken

1 INLEDNING

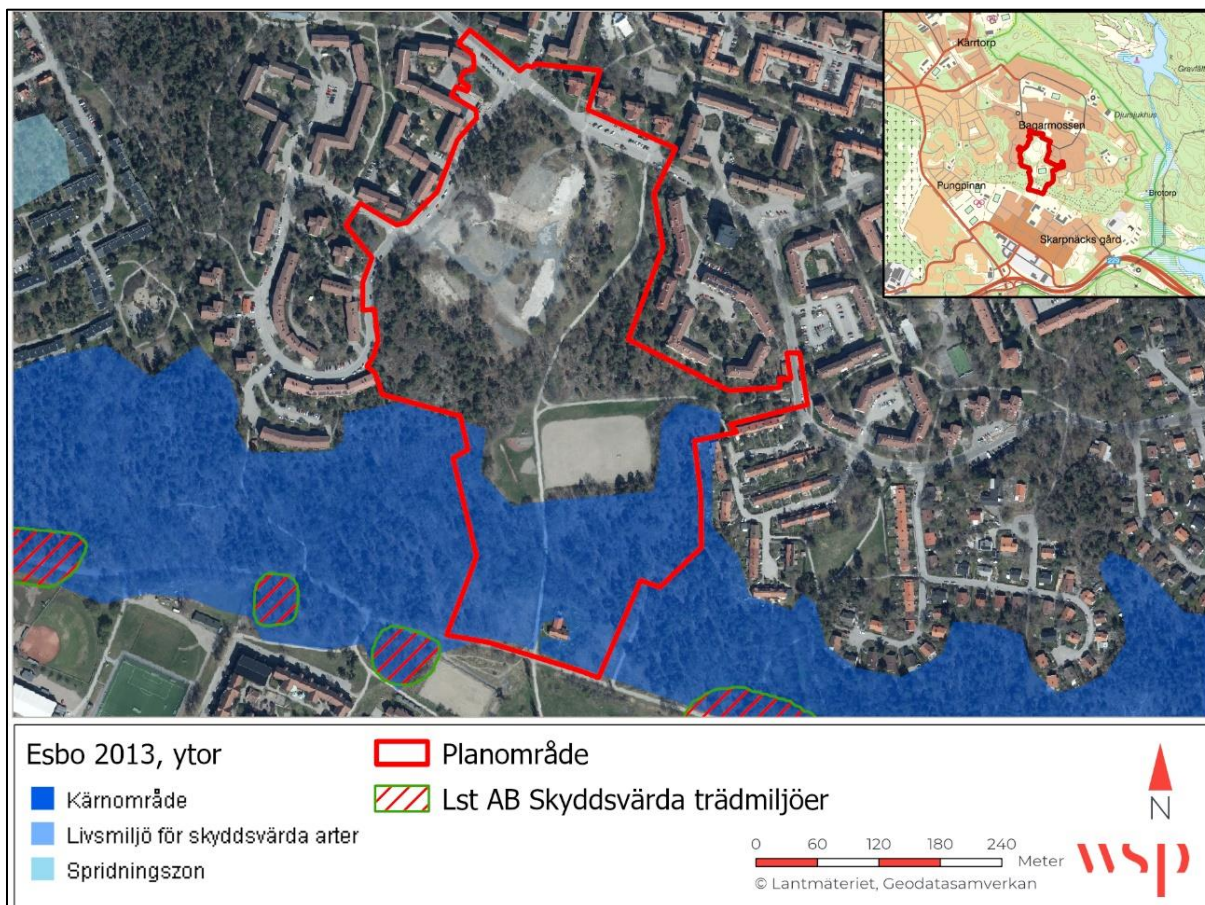
WSP Sverige AB (WSP) har på uppdrag av Stockholms stad tagit fram ett PM Ekologi för en provisorisk byggväg vid Bergholmsbacken i Bagarmossen, Stockholms stad. Rapporten har tagits fram som underlag i samband med genomförandet av en ny detaljplan för Rusthållen 2 m.fl. där en provisorisk byggväg för arbetsfordon planeras mellan Skarpnäck och Bagarmossen.

Byggvägen planeras i syfte att möjliggöra transport till och från arbetsområdet för detaljplanen söderifrån. Byggvägen kommer i huvudsak att gå utmed befintlig gång- och cykelväg i området. I samband med utbyggnation av detaljplanen utreder också Stockholm stad möjligheten att uppföra ett masslogistikcenter (MLC) för lokal masshantering vid Bergholms bollplan.

I samband med samrådsprocessen för detaljplanen har frågor kring byggvägens och den lokala masshanterings påverkan på naturmiljö, fåglar och fladdermöss lyfts, varför behov av bedömning av påverkan på dessa artgrupper uppkommit. Föreliggande PM syftar att redogöra för byggvägens påverkan på naturmiljö och skyddsvärda träd. Rapporten innehåller även en redogörelse för genomförda fågel- och fladdermusinventeringar och hur dessa artgrupper bedöms påverkas av planerad exploatering, samt vilka åtgärder som kan komma att krävas för att undvika konflikt med artskyddet. Slutligen innehåller rapporten även en bedömning av påverkan på spridningsvägar för grod- och kräldjur, klövvilt samt små och medelstora däggdjur.

1.1 OMRÅDESBESKRIVNING

Planområdet i sin helhet omfattar cirka 13 hektar och ligger beläget vid Rusthållarvägen söder om Bagarmossens centrum (Figur 1). Området gränsar i öst och väst till befintlig bebyggelse och i söder till Bagarmossenskogen med befintliga gång- och cykelstråk. Bagarmossenskogen utgör ett skogsstråk mellan Bagarmossen och Skarpnäck som sträcker sig mellan Skogskyrkogården i väster och Nackareservatet i öster. Skogen utgörs av en varierad blandskogsmiljö med hållmarkstallskog på höjderna och blandskog med ädellövinslag i de lägre partierna. Området är ett utpekat ekologiskt särskilt betydelsefullt område (ESBO) med särskilt viktiga funktioner för växt- och djurlivet (Ekologigruppen 2014) och har identifierats som ett ekologiskt kärnområde. Med detta menas att området inrymmer en mångfald av ekologiska funktioner som bidrar till ett fungerande ekosystem och en rik biologisk mångfald. Skogen ligger också inom ett utpekat värdeområde för ek (Stockholms stad 2007) samt ingår i stadens habitatnätverk för eklevande insekter, groddjur och barrskogsfåglar (Mörtberg *et al.* 2006, Mörtberg *et al.* 2007). I den södra delen av skogen finns några av Länsstyrelsen Stockholms läns utpekade skyddsvärda trädmiljöer med inslag av skyddsvärda träd.

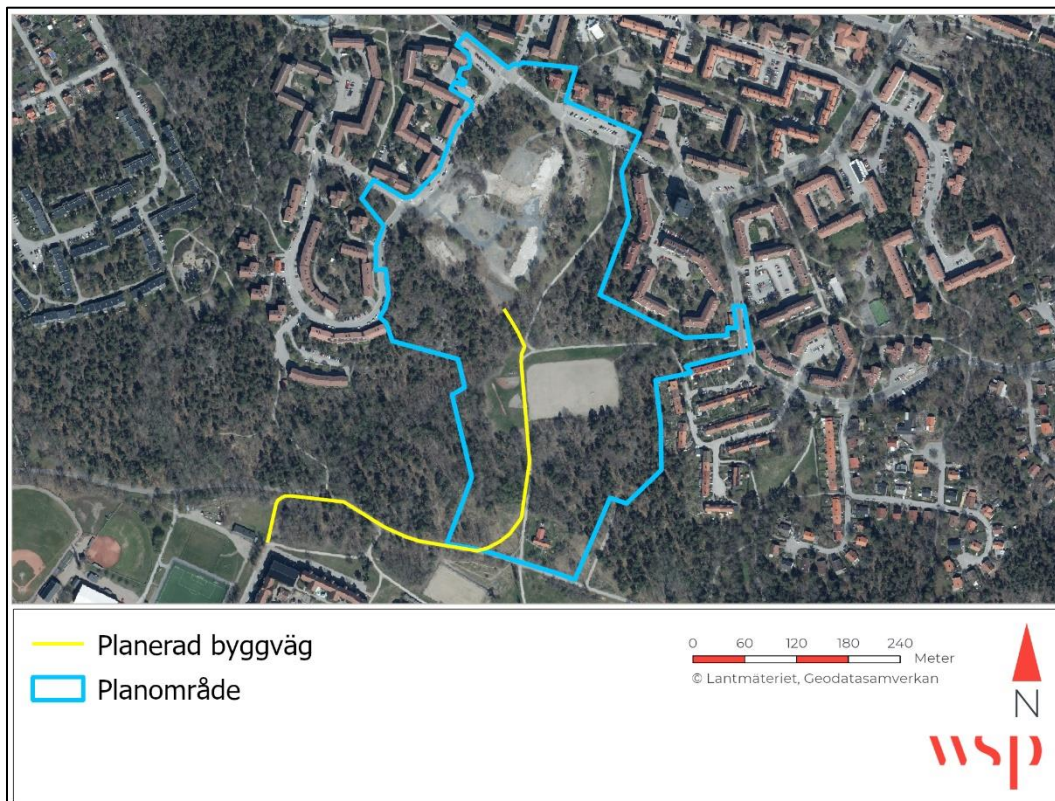
Figur 1. Översiktskarta över planområdet med kärnområdet för ESBO (blå) och Länsstyrelsen Stockholms läns utpekade skyddsvärda trädmiljöer. Ortofoto erhållet från ESRI.

1.2 PLANERAD BYGGVÄG

Den provisoriska byggvägen syftar att möjliggöra transporter till arbetsområdet för detaljplanen söderifrån. Byggvägen planeras dras från Skarpnäck i söder, nordost genom Bagarmossenskogen och Bergholms bollplan och vidare in i arbetsområdet vid Rusthållarvägen (Figur 2).

Byggvägen passerar först Skarpnäcks hundrastgård och viker sedan av österut för att följa Skarpnäcksvägen. En bit väster om Bergholmstorpet viker byggvägen av norrut strax före korsningen, i syfte skapa mer distans mellan byggvägen och torpet, för att sedan återansluta till befintlig gång- och cykelväg en bit norrut. Byggvägen fortsätter sedan i norrgående riktning förbi Bergholms bollplan och vidare in i arbetsområdet för detaljplanen. Syftet är att byggvägen i så stor utsträckning möjligt ska gå längs med befintlig gång- och cykelväg för att minska påverkan på Bagarmossenskogen, men på vissa platser kommer befintlig väg behöva breddas något för att både byggtrafik och gång- och cykeltrafikanter ska få plats.

Byggvägen är provisorisk under tiden som utbyggnation av området sker, men då arbetet kommer pågå under ett antal år kommer byggvägens påverkan på naturmiljön vara bestående under denna tid.

Figur 2. Den planerade byggvägens sträckning.

1.3 TIDIGARE INVENTERINGAR OCH UNDERLAG

Det har tidigare genomförts flera ekologiska inventeringar och utredningar i området, vilka sammanfattas nedan. Ekologigruppen genomförde år 2014 en inventering i syfte att kartlägga naturvärden inom planområdet Bagarmossen-Skarpnäck. Inventeringen omfattade ett cirka 500 hektar stort område, inom vilket det aktuella planområdet för Bergholmsbacken ligger. Inventeringen syftade att utgöra underlag för ett program för förtätning av området.

WSP har under 2019 genomfört två naturvärdesinventeringar inklusive en fördjupad inventering av groddjur och en inventering av värdefulla träd inom och i anslutning till detaljplaneområde för Bergholmsbacken. Utöver trädinventeringen har det också genomförts andra inmätningar av träd som underlag till detaljplanen. Under 2021 genomfördes även en utredning av en groddjursdamm vid Bergholmsbacken (WSP 2021).

Genomförda inventeringar som överlappar med aktuellt område:

- Naturvärdesinventering (Ekologigruppen 2014)
- Inventering av värdefulla träd (WSP 2019a)
- Naturvärdesinventering inklusive en fördjupad inventering av groddjur (WSP 2019b)
- Naturvärdesinventering SISAB (WSP 2019c)
- Utredning groddjursdamm, Bergholmsbacken (WSP 2021)
- Diverse inmätningar av träd inom detaljplaneområdet (Stockholm stad 2018-2019)

Utöver detta har även gruppen Rädda Bagarmossensskogen hänvisat i yttranden att det genomförts privata inventeringar av bland annat fåglar och fladdermöss i området.

2 METODIK

2.1 FÖRSTUDIER OCH PLATSBESÖK

Förstudiearbete inför framtagande av denna rapport har innefattat inläsning och inhämtning av information av befintliga inventeringar och andra relevanta underlag, utsök i databaser såsom Länsstyrelsen i Stockholms läns webbGIS och Artportalen, samt kommunikation med Stockholms stad, Svensk Bygglogistik AB och White Arkitekter.

För att få en heltäckande bild av byggvägens påverkan på omkringliggande naturmiljö längs med sträckningen genomfördes utöver fågel- och fladdermusinventeringarna även ett platsbesök av sakkunnig ekolog från WSP den 20 september 2023. Platsbesöket syftade att kartlägga förekomst av eventuella naturvärdesträd som inte fångats upp av tidigare inventeringar samt att bedöma om behov av skyddsåtgärder föreligger för berörda träd i byggvägens närhet. Inmätning av träd genomfördes med ESRI:s fältapplikation Field Maps.

2.2 FÅGELINVENTERING

En fågelinventering genomfördes av WSP den 26 maj och 20 juni 2023. Inventeringsområdet för fågelinventeringen omfattade detaljplaneområdet inklusive en buffertzona på 100 meter runt den planerade byggvägen söder om planområdet. Fältinventeringen genomfördes från gryning fram till tidig förmiddag och syftade att kartlägga samtliga i området förekommande fågelarter, med fokus på eftersök av särskilt skyddsvärda arter, det vill säga rödlistade arter och arter som ingår i Bilaga 1 till EU:s Fågeldirektiv. Resultatet från inventeringen låg sedan till grund för bedömning av behov av skyddsåtgärder för att undvika konflikt med artskyddet avseende fåglar.

Fågelinventeringen föregicks av en förstudie där relevant information om områdets fågelförekomster samlades in. För detaljer kring inventeringen hänvisas till Bilaga 1.

2.3 FLADDERMUSINVENTERING

En fladdermusinventering genomfördes av WSP den 27 och 28 juni 2023. Inventeringsområdet för fladdermusinventeringen omfattade samma område som fågelinventeringen ovan. Inventeringen genomfördes genom uppsättning av automatiska ultraljudsdetektorer (autoboxar) för automatisk registrering av ultraljud samt genom manuell inventering med handhållna ultraljudsdetektorer. För automatisk registrering av ultraljud användes detektorer av modell D500X (Pettersson Elektronik). För den manuella inventeringen användes en handhållen detektor av modell Echometer Touch Pro (Wildlife Acoustics).

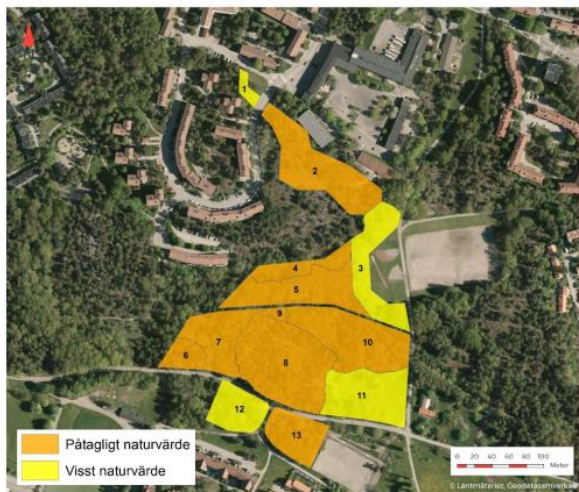
Ultraljuden analyserades med hjälp av programmet BatSound 4.4 för att artbestämma de inspelade fladdermössen baserat på olika artspecifika karaktärsdrag i deras sonarsekvenser.

Fladdermusinventeringen föregicks av en förstudie där relevant information om områdets fladdermusförekomster samlades in. För detaljer kring inventeringen hänvisas till Bilaga 2.

3 RESULTAT NATURMILJÖ

3.1 TIDIGARE NATURVÄRDESDINVENTERINGAR

De tidigare naturvärdesinventeringar som genomförts i området visar på att Bagarmossenskogen som helhet hyser höga naturvärden, och att området är av regional betydelse för den biologiska mångfalden. I Ekologigruppens naturvärdesinventering från 2014 bedömdes delar av detaljplaneområdet för Bergholmsbacken hysa naturvärden motsvarande klass 2 (högt naturvärde). Dessa områden utgjorde stora delar av skogsmarken söder om Bergholms bollplan, samt områden norr och söder om Skarpnäcksvägen. WSP genomförde 2019 två naturvärdesinventeringar i området som innefattade olika delar av detaljplaneområdet, och som överlappade med Ekologigruppens inventering från 2014. I samband med inventeringarna avgränsades flera objekt som bedömdes hysa påtagliga naturvärden (klass 3) eller vissa naturvärden (klass 4) (Figur 3).

Figur 3. Karta över identifierade naturvärdesobjekt. Varje objekt beskrivs i detalj nedan.

Figur 4. Karta över identifierade naturvärdesobjekt. Varje objekt beskrivs i detalj nedan. Områden som inte nått upp till klasseringen visst naturvärde enligt SIS-standard har inte registrerats som enskilda objekt.

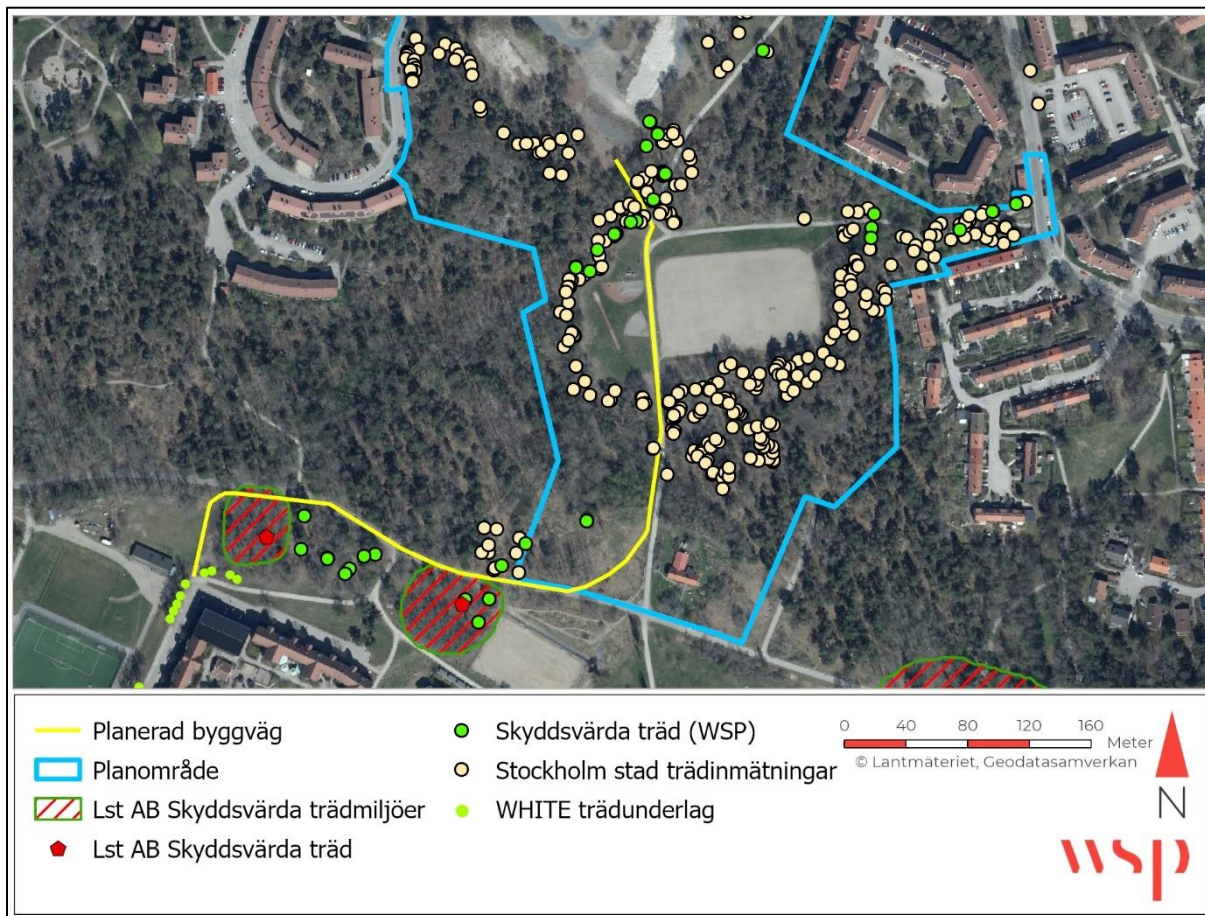
Figur 3. Resultat från WSPs tidigare naturvärdesinventeringar inom och i anslutning till planområdet.

3.2 TIDIGARE TRÄDINVENTERINGAR

Det har sedan tidigare genomförts flera inmätningar av träd i samband med framtagandet av detaljplanen, inklusive en trädinventering med fokus på värdefulla träd utförd av WSP år 2019 (Figur 4). I samband med inventeringen registrerades totalt 31 värdefulla träd, varav ett särskilt skyddsvärt träd i form av en grov ek med håligheter och mulm söder om Skarpnäcksvägen. Trädslagen i WSPs trädinventering utgjordes framför allt av ek, men även tall, lönn, björk och hassel.

Länsstyrelsen i Stockholms län har vidare pekat ut två skyddsvärda träd (ekar) i områdets södra delar, varav ett av dessa är samma träd som avgränsades som särskilt skyddsvärt i WSPs trädinventering.

Utöver ovanstående har även annat trädunderlag erhållits från White Arkitekter.

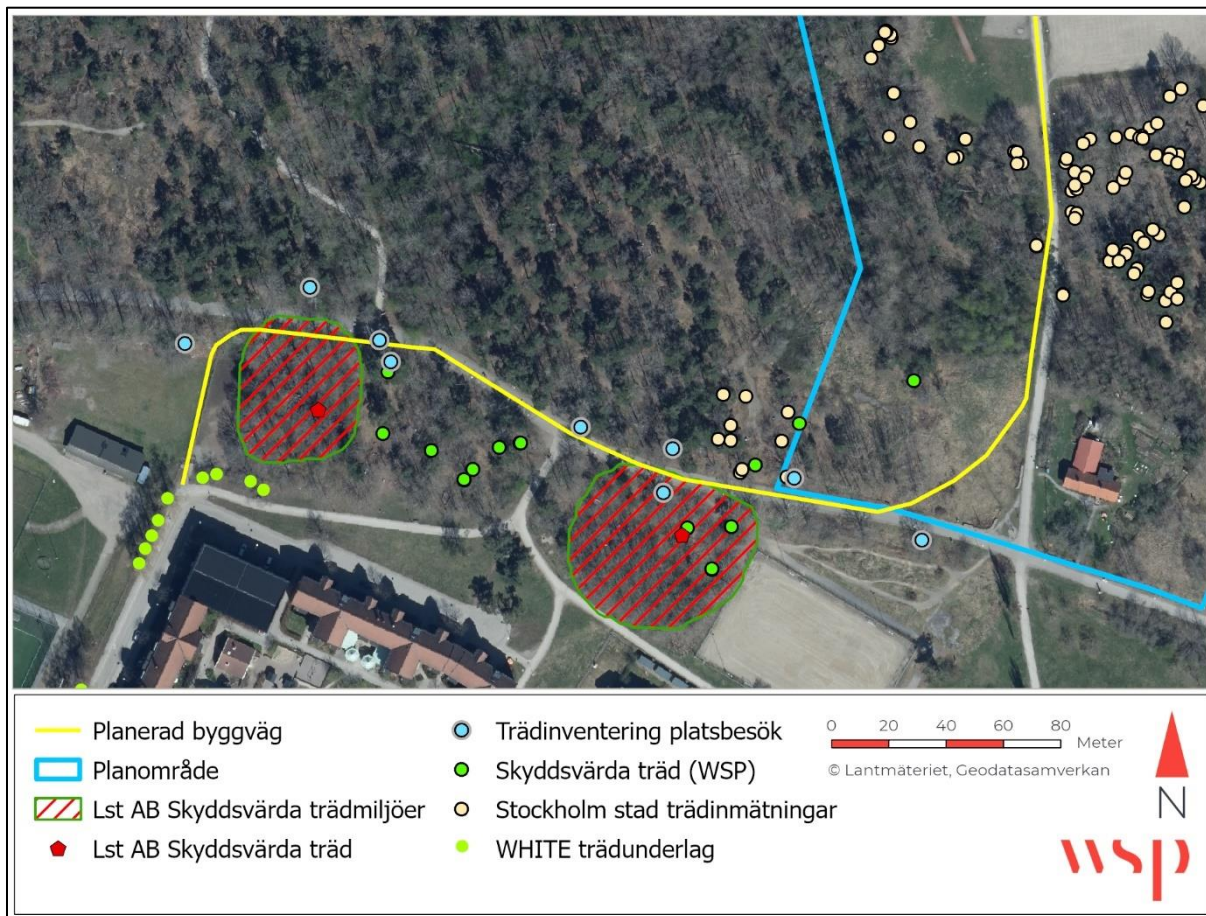

Figur 4. Planerad byggväg i förhållande till tidigare framtaget trädunderlag från Stockholm stad, WSP och White.

3.3 PLATSBESÖK 2023

I samband med platsbesöket avgränsades åtta enskilda naturvärdesträd utmed Skarpnäcksvägen (Figur 5).

En del av träden som avgränsades var inmätta sedan tidigare, varför ett visst överlapp föreligger. Viktigt att notera är dock att registrering av träd med handhållen GPS inte ger en exakt positionering, till skillnad från den geografiska inmätning som har använts under tidigare trädinventeringar. Det är därför viktigt att de träd som tillkommit mäts in noggrant i samband med projekteringen, för att kunna göra erforderliga anpassningar i den mån det är möjligt för att kunna undvika påverkan på träden.

Figur 5. Karta över inventerade naturvärdesträd vid platsbesök i förhållande till tidigare trädunderlag.

4 RESULTAT ARTINVENTERINGAR

4.1 FÅGELINVENTERING 2023

Totalt har 111 fågelarter rapporterats i Artportalen inom eller i direkt anslutning till inventeringsområdet, varav 37 av dessa utgör så kallade skyddsvärda arter, d.v.s. rödlistade arter eller arter upptagna i EU:s Fågeldirektiv Bilaga 1. I samband med WSPs fågelinventering noterades 26 arter, varav tio skyddsvärda. Ett område väster om planområdet pekades även ut som särskilt viktigt för fåglar.

Majoriteten av de arter som noterats i området tidigare eller vid fågelinventeringen utgörs av vanliga arter. Av de skyddsvärda arterna utgörs majoriteten av arter som endast noterats i området någon enstaka gång och som häckar i andra typer av biotoper än de som finns att tillgå inom inventeringsområdet med näromgivning. Dessa arter bedöms därför inte nyttja inventeringsområdet som häckningsplats eller rastplats i någon betydande omfattning.

För de övriga skyddsvärda arterna där viss lokal påverkan kan uppstå har artspecifika bedömningar kring exploaterings påverkan genomförts och förslag till skyddsåtgärder tagits fram. En bedömning av exploaterings påverkan på fåglar och behov av skyddsåtgärder presenteras i avsnitt 5.4.

För mer information om resultatet från fågelinventeringen, se Bilaga 1.

4.2 FLADDERMUSINVENTERING 2023

Det har tidigare rapporterats flera fynd av fladdermöss inom och i anslutning till inventeringsområdet. Dessa inkluderar nordfladdermus (*Eptesicus nilssoni*, två fynd), dvärgpipistrell (*Pipistrellus pygmaeus*, ett fynd), större brunfladdermus (*Nyctalus noctula*, ett fynd) samt ett flertal fynd av fladdermöss som inte har artbestämts. En av observationerna anges som 30 individer av fladdermöss från juni 2022, vilket skulle kunna indikera möjlig förekomst av en yngelkoloni i Bergholmstorpets närområde.

I samband med WSPs fladdermusinventering noterades tre arter födosöka i området: nordfladdermus, större brunfladdermus och dvärgpipistrell. Av dessa var inspelningar av nordfladdermus och större brunfladdermus vanligt förekommande i autoboxarna medan dvärgpipistrell endast registrerades en gång. Under den manuella inventeringen noterades nordfladdermus födosöka spritt inom området och som mest noterades tre individer på samma plats, vid ett skogsbryn angränsande arbetsområdet i norr. Dvärgpipistrell och större brunfladdermus noterades även i inventeringsområdets södra del.

Resultatet från inventeringen tyder på att området endast nyttjas av ett fåtal, vanligt förekommande, fladdermusarter. Dessa arter är opportunistiska och påverkas i relativt liten grad av nattbelysning. De kan därför förekomma i parker, trädgårdar och liknande miljöer i högre grad än många andra svenska fladdermusarter.

Nordfladdermus bedöms kunna nyttja hela inventeringsområdet som jaktmiljö men bedöms inte vara särskilt knuten till området då det finns lämpliga jaktmiljöer för arten även i anslutning till området. Samma bedömning gäller för större brunfladdermus, även om arten inte var lika vanligt förekommande i området som nordfladdermus. Dvärgpipistrell noterades ett fåtal gånger under inventeringen och endast i skogen i inventeringsområdets centrala och södra delar. Artens föredragna jaktbiotoper är gles skog med höga lövinslag och dvärgpipistrell har därför sannolikt lämpliga jaktmiljöer i hela Bagarmossenskogen. Arten bedöms därför inte vara särskilt knuten till själva inventeringsområdet.

Vid inventeringstillfället var aktiviteten av fladdermöss i området för låg för att indikera att det skulle finnas en koloni i närheten. Lämpliga koloniplatser som till exempel träd med håligheter och lös bark saknades även i större delen av inventeringsområdet, dock finns några större ekar och yngre aspar med håligheter i områdets södra delar. I närheten av autoboxen söder om Bergholms bollplan finns även några smala aspar med håligheter, men ingen av dessa bedömdes vid inventeringen utgöra någon koloniplats. Bergholmstorp i södra delen av området bedöms potentiellt ha förutsättningar som koloniplats, dagsviste eller övervintringsplats för fladdermöss, men mängden belysning i trädgården utanför gör platsen mindre lämplig för ändamålet. Observationen av 30 individer av fladdermöss från Artportalen från juni 2022 skulle kunna indikera att det har funnits en koloni på platsen tidigare, men det fanns inga indikationer på att en sådan yngelkoloni skulle funnits kvar under inventeringstillfället.

En bedömning av exploaterings påverkan på fladdermöss och behov av skyddsåtgärder presenteras i avsnitt 5.5.

För mer information om resultatet från fladdermusinventeringen, se Bilaga 2.

4.3 TIDIGARE GRODDJURSINVENTERINGAR

Detaljplaneområdet har tidigare bedömts kunna utgöra ett värdefullt spridnings- och fortplantningsområde för groddjur, vilket bland annat framgår av Stockholms stads habitatnätverk för groddjur. Flera arter av groddjur har även observerats i detaljplaneområdets närhet, däribland vanlig padda söder om Bergholms bollplan och vanlig groda i anslutning till Bergholmstorpet. I planområdets nordvästra delar har också ett oväntat fynd av större vattensalamander rapporterats vid Bergrådsvägen.

I samband med WSPs groddjursinventering 2019 i de västra/sydvästra delarna av detaljplaneområdet bedömdes inventeringsområdet inte hysa några fortplantningslokaler men bedömdes sannolikt utgöra ett viktigt spridningsstråk för groddjur. I samband med inventeringen noterades en vanlig padda i planområdets västra delar. WSP genomförde år 2021 även en kompletterande utredning av Skarpnäcksdammen (Figur 6) och dess närområden söder om planområdet, med anledning av att Stockholms stad planerar att utöka och fördjupa dammen. I Skarpnäcksdammen finns det sedan tidigare kända förekomster av lekande åkergroda och vanlig groda. I samband med utredningen kartlades även värdefulla groddjursmiljöer norr om Skarpnäcksdammen. Dessa utgjordes av diken, en frisk gräsmark och en fuktskog i nära anslutning till Bergholmstorpet.

Figur 1. Översiktskarta över Skarpnäcksdammen (turbid). Ortofoto (2015) och tätortskarta erhållna från Stockholms stad öppna data.

Figur 6. Skarpnäcksdammen söder om planområdet Källa: WSP 2021.

5 SAMLAD BEDÖMNING

5.1 PÅVERKAN PÅ NATURMILJÖ

Då byggvägen i huvudsak kommer att gå längs med befintlig gång- och cykelväg i området bedöms påverkan på omkringliggande naturmiljö bli begränsad. Den största påverkan bedöms främst vara kopplad till nedtagning av träd och röjning av vegetation, men merparten av träden som kommer behöva tas ned utgörs av yngre träd som ännu inte har utvecklat några betydande naturvärden. Inga fridlysta kärlväxter, mossor, lavar eller svampar har observerats i direkt anslutning till byggvägen varför ingen påverkan förväntas. Inga värdträd för rödlistade vedsvampar såsom ekticka (nära hotad – NT) eller tallticka (nära hotad – NT) kommer heller att påverkas.

Det bedöms inte heller föreligga något större behov av att bevara de eventuella avbaningsmassor som kan komma att uppstå till följd av exploateringen då ingen känslig flora och därtill hörande fröbank har identifierats i byggvägens närhet. Fältskiktet runt befintlig GC-väg är vidare påverkat av slitage eftersom det är mycket rörelse i området.

5.2 PÅVERKAN PÅ NATURVÄRDESTRÄD

En breddning av vägen medför att vegetation behöver röjas och att träd kan behöva tas ned. De träd som riskerar att behöva tas ned utgörs i huvudsak av yngre träd som inte har utvecklat betydande naturvärden. Byggvägens lokalisering utmed befintlig infrastruktur i området har anpassats för att minimera ingrepp på omgivande naturmiljö och därmed också undvika påverkan på naturvärdesträd i området.

I avsnitten nedan redogörs för de naturvärdesträd som ligger i nära anslutning till byggvägen och i vilken utsträckning de bedöms riskera att påverkas. Inga träd som är *särskilt skyddsvärda* enligt Naturvårdsverkets definition (Naturvårdsverket 2012) påverkas av byggvägen. Byggvägen kommer dock att gå igenom respektive i nära anslutning till Länsstyrelsens utpekade skyddsvärda trädmiljöer söder om Skarpnäcksvägen. För de naturvärdesträd där vidare utredning eller skyddsåtgärder bedöms krävas anges detta. Bedömningen av påverkan på träd har genomförts i samråd med Stockholms stad, Svensk Bygglogistik AB och White arkitekter.

När åtgärder bedöms behöva vidtas för vissa träd rekommenderas att dessa åtgärder genomförs i samråd med sakkunnig arborist och i enlighet med vad som framgår i dokumentet "Standard för skyddande av träd vid byggnation 2.0" (Östberg & Stål 2018). I standarden framgår att för varje träd eller trädgrupp ska ett trädskyddsområde skapas som bestämmer omfånget av avspärningar kring träden. Inom dessa trädskyddsområden får ingen kompaktering eller annan negativ jordpåverkan ske, vilket bland annat inkluderar uppställning av bodar, körning, lagring av material eller utrustning, gångvägar eller andra transportleder för gående.

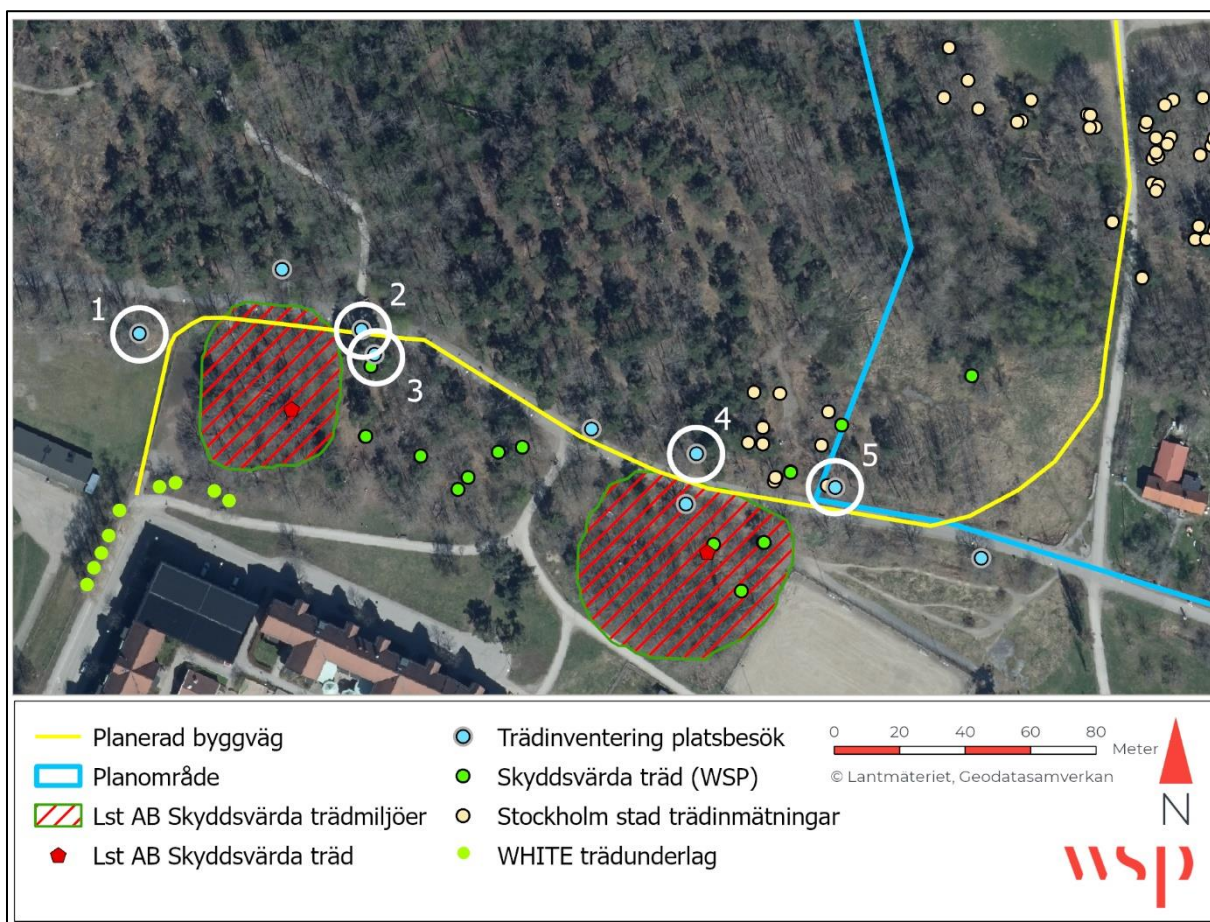
5.2.1 Träd utmed Skarpnäcksvägen

Utmed Skarpnäcksvägen står några naturvärdesträd som bedöms kunna komma att påverkas av byggvägen genom risk för avverkning, rotpåverkan eller beskärning av grenar som hänger ut över vägen (Tabell 1, Figur 7). Träd som står i närheten av byggvägen bedöms endast riskera rotpåverkan på de platser där byggvägen går över ytor som inte är asfalterade sedan innan. Risk för rotpåverkan bedöms kunna avskrivas för de träd som står i närheten av platser där byggvägen går på befintlig gång- och cykelväg. Behov av beskärning av träd söder om GC-vägen (som framöver kommer

angränsa till gång- och cykelväg) har också avskrivits då grenarna inte riskerar att krocka med byggtrafiken.

Tabell 1. Sammanställning över naturvärdesträd som riskerar påverkan utmed Skarpnäcksvägen.

ID	Trädslag	Stamdiameter	Kommentar
1	Ek	78 cm	Risk för rotpåverkan och/eller beskärning. Noggrann inmätning behöver ske.
2	Tall	53 cm	Risk för avverkning. Noggrann inmätning behöver ske och åtgärder ses över om tallen kan sparas.
3	Tall	60 cm	Risk för rotpåverkan.
4	Ek	60 cm	Risk för beskärning. Grenar hänger ut över vägen.
5	Ek	65 cm	Risk för beskärning. Grenar hänger ut över vägen.

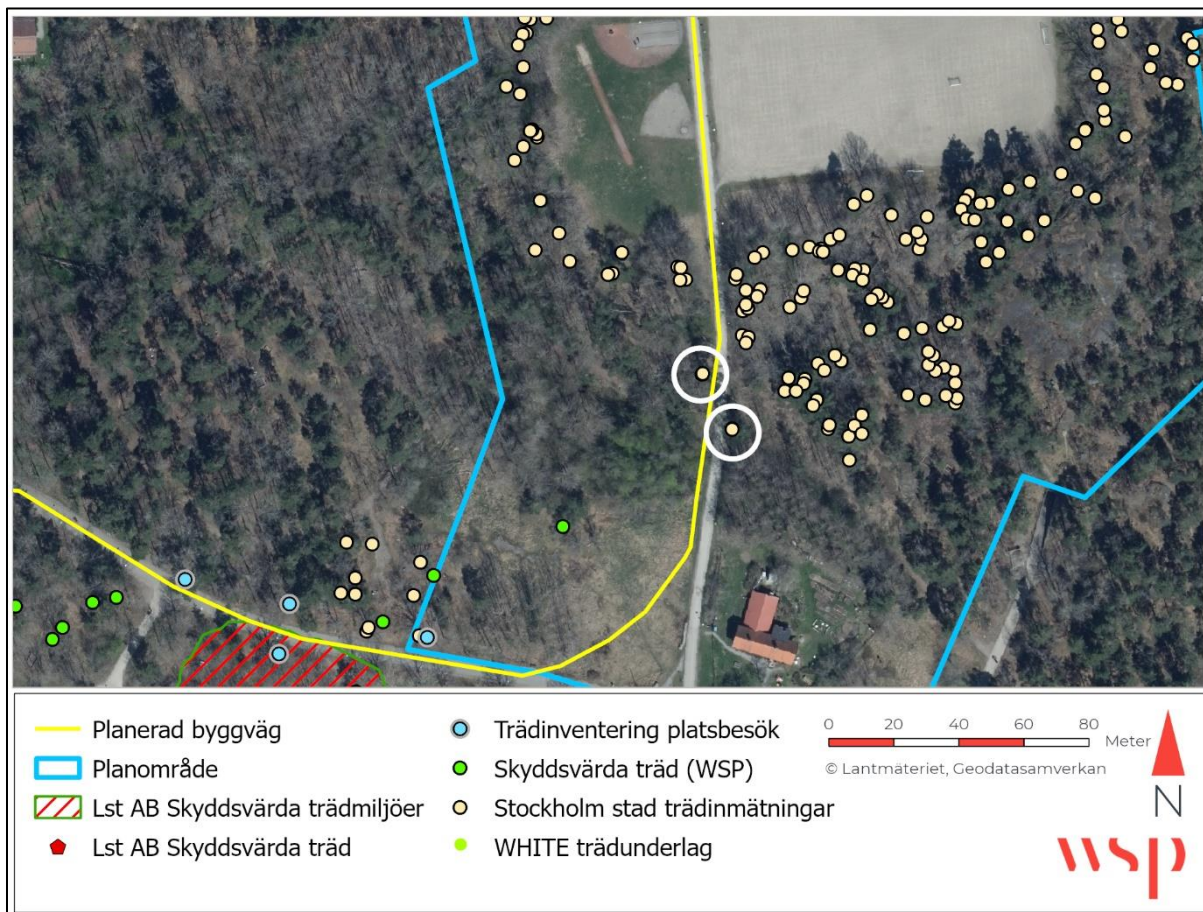
Figur 7. Naturvärdesträd (vit ring och ID 1-5) som bedöma kunna riskera att påverkas i samband med etablering av byggvägen.

Skyddsåtgärder: Risk för rotskador och åtgärder för att förhindra detta behöver utredas vidare i den fortsatta detaljprojekteringen i samråd med sakkunnig arborist. Om beskärning av grenar blir aktuellt för de utpekade ekarna (ID 1, 4 och 5) ska detta också ske i samråd med sakkunnig arborist. Slutligen kan en tall (ID 2) i området komma att behöva avverkas varför en noggrann inmätning av tallen behöver ske, och i den vidare detaljprojekteringen bör det ses över om trädet kan sparas genom diverse anpassningar. Då byggvägen avses stänglas in bedöms inga separata påkörningsskydd krävas för träden.

5.2.2 Träd söder om Bergholms bollplan

Utmed byggvägen söder om Bergholms bollplan står två tallar som Stockholms stad har för avsikt att bevara (Figur 8). Inget av dessa träd har pekats ut som naturvärdesträd i WSPs tidigare trädinventering eller i samband med platsbesöket 2023.

Den östra tallen bedöms inte riskera rotpåverkan då den står intill befintlig gång- och cykelväg. Den västra tallen kan dock riskera rotskador då byggvägen kommer gå i direkt anslutning till trädet.

Figur 8. Tallar som avses bevaras i samband med byggnationen (vita ringar).

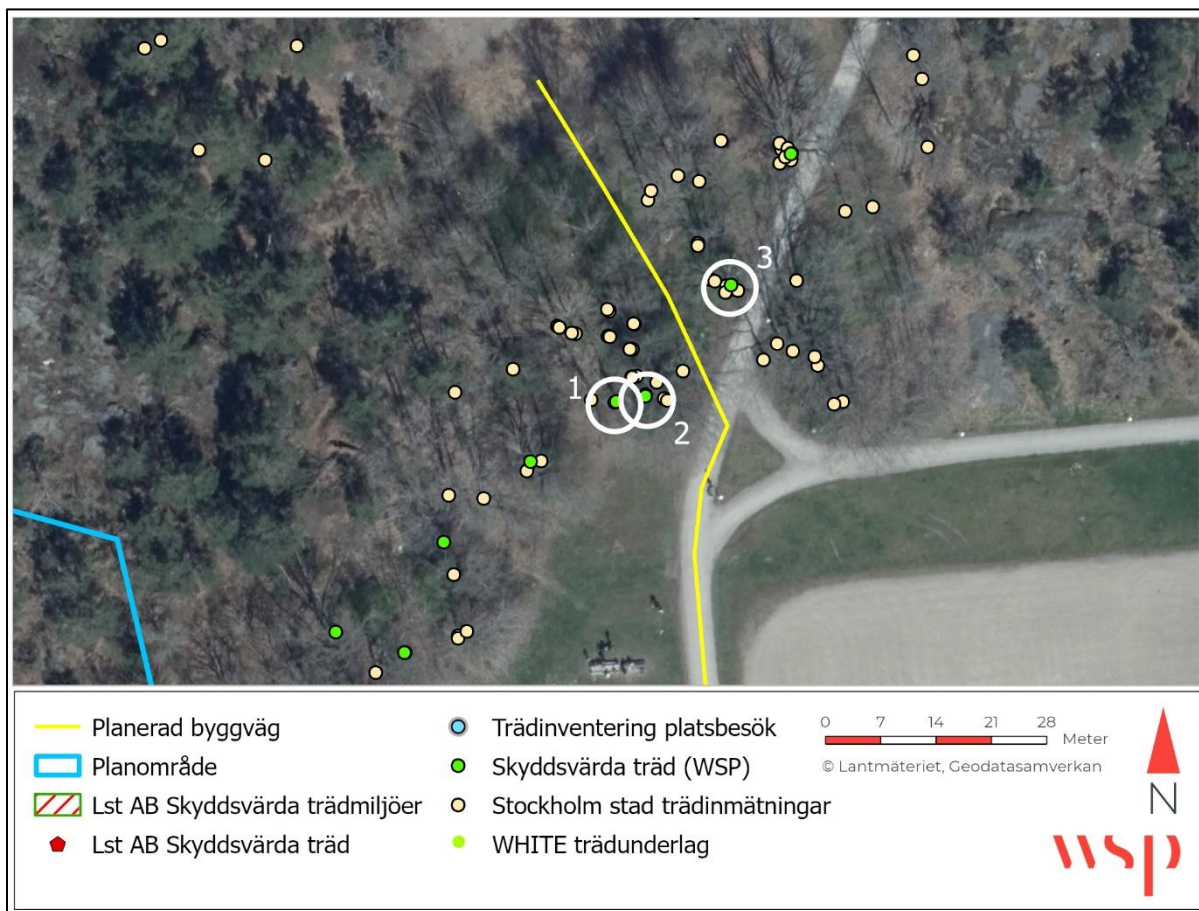
Skyddsåtgärder: Risk för rotskador på den västra tallen och åtgärder för att förhindra detta behöver utredas vidare i den fortsatta detaljprojekteringen i samråd med sakkunnig arborist. Då byggvägen avses stängslas in bedöms inga separata påkörningskydd krävas för träden.

5.2.3 Träd norr om Bergholms bollplan

Norr om Bergholms bollplan står tre naturvärdesträd som bedöms kunna komma att påverkas av byggvägen genom risk för rotskador (Tabell 2, Figur 9) då byggvägen kommer gå inom cirka 10 meter från träden.

Tabell 2. Sammanställning över naturvärdesträd som riskerar påverkan i samband med etablering av byggvägen norr om Bergholms bollplan.

ID	Trädslag	Stamdiameter	Kommentar
1	Ek	56	Risk för rotpåverkan.
2	Ek	48	Risk för rotpåverkan.
3	Ek	48	Risk för rotpåverkan.

Figur 9. Naturvärdesträd (vit ring och ID 1-3) som bedöma kunna komma att påverkas i samband med etablering av byggvägen.

Skyddsåtgärder: Risk för rotskador och åtgärder för att förhindra detta behöver utredas vidare i den fortsatta detaljprojekteringen i samråd med sakkunnig arborist. Då byggvägen avses stänglas in bedöms inga separata påkörningsskydd krävas för träden.

5.3 HANTERING AV AVVERKADE TRÄD

De träd som behöver avverkas och de grövre grenar som kan komma att behöva tas ned kan med fördel placeras i upplag, så kallade faunadepåer, för att gynna insekter, mossor, lavar och svampar som är beroende av död ved för sin överlevnad. Upplagen kan med fördel placeras i både skuggiga och soliga lägen för att gynna olika typer av arter. Det är även bra om faunadepåerna placeras i områden där de arter som nyttjar veden kan tänkas finnas, till exempel om upplag av lövträd läggs nära andra lövträd.

5.4 PÅVERKAN PÅ FÅGLAR

Av de fågelarter som observerats inom inventeringsområdet utgör merparten mycket talrika arter, i vissa fall med ökande populationer, både på nationell och regional nivå. Vid exploatering inom inventeringsområdet bedöms därför att varken den nationella eller regionala populationen av någon av de observerade fågelarterna kommer påverkas på betydande sätt. Med uttrycket betydande sätt menas att bevarandestatus på nationell, regional, eller lokal nivå ej påverkas. För de triviala fågelarterna, det vill säga de fågelarter som varken är rödlistade eller ingår i EU:s Fågeldirektivs bilaga 1, som noterats bedöms inte heller den lokala populationen påverkas på betydande sätt vid exploatering av området. Detta eftersom samtliga av de triviala fågelarter som noterats är adaptiva i sitt val av livsmiljöer, och kan fortsatt nyttja mark i anslutning till inventeringsområdet utan att det negativt påverkar artens bevarandestatus på nationell, regional eller lokal nivå.

För de flesta skyddsvärda fågelarter som dokumenterats inom inventeringsområdet – antingen genom tidigare rapporter som framkommit i förstudien eller i samband med genomförd fågelinventering – är bedömningen att arten inte nyttjar inventeringsområdet varken som häckplats eller rastplats i någon betydande utsträckning. Till dessa arter hör: mindre sångsvan, sångsvan, bläsand, trana, strandskata, tofsvipa, silltrut, havstrut, gråtrut, fiskgjuse, bivråk, kungsörn, havsörn, blå kärrhök, fjällvråk, stenfalk, spurvuggla, trädlärka, rödvingetrast, mindre flugsnappare, vinterhämspling, sävsparv samt tallbit.

En viss lokal påverkan på några av de övriga skyddsvärda arter som observerats kan dock uppstå i samband med exploatering, beroende på dess storlek i skala och intensitet. En bedömning av påverkan på de övriga skyddsvärda fågelarterna redogörs för nedan.

5.4.1 Skyddsvärda arter och förslag på skyddsåtgärder

Duvhök – *Accipiter gentilis*

En förbiflygande individ har rapporterats ifrån området 2020. Två fodosökande individer har även noterats i direkt anslutning till området under 2023. Arten bedöms inte häcka inom inventeringsområdet då området inte hyser några grova träd där duvhöken kan bygga sina bon. Duvhök kommer således inte att påverkas av exploatering i samband med planerat arbete. Då närmaste lämpliga häckningsplats för arten ligger på behörigt avstånd från inventeringsområdet (> 1 km) bedöms att den inte kommer påverkas av eventuella bullerstörningar som kan uppstå under arbetets gång.

Förslag på skyddsåtgärder: Inga skyddsåtgärder bedöms nödvändiga för arten.

Fiskmå – *Larus canus*

En förbiflygande individ noterades över området. Arten bedöms inte häcka inom inventeringsområdet och kommer således inte att påverkas av exploatering i samband med planerat arbete. Då arten vanligen häckar i på tak av byggnader i stadsmiljö, där bullernivåerna dagligen kan uppnå starka till mycket starka ljudnivåer, bedöms arten inte heller påverkas negativt av eventuella bullerstörningar som kan uppstå under arbetets gång.

Förslag på skyddsåtgärder: Inga skyddsåtgärder bedöms nödvändiga för arten.

Skrattmå – *Chroicocephalus ridibundus*

En förbiflygande individ noterades över området. Arten bedöms inte häcka inom inventeringsområdet och kommer således inte att påverkas av exploatering i samband med planerat arbete. Då närmaste lämpliga häckningsplats för arten ligger på behörigt avstånd från inventeringsområdet (> 1 km) bedöms att den inte kommer påverkas av eventuella bullerstörningar som kan uppstå under arbetets gång.

Förslag på skyddsåtgärder: Inga skyddsåtgärder bedöms nödvändiga för arten.

Tornseglare – *Apus apus*

Flera individer har noterats i anslutning till inventeringsområdet, även om inga av observationerna föreligger inom inventeringsområdet. Häckande kolonier finns dokumenterade från Bagarmossens bostadsområde 100 m norr om inventeringsområdet. Arten häckar främst under tegelpannor på taket av bostäder. Enda fastigheten inom inventeringsområdet utgörs av Bergholmstorpet, en stuga i sydöstra delen av området. Inga kända häckningar av tornseglare föreligger från torpet, men fastigheten bedöms kunna utgöra lämplig häckplats för arten. Inga inskränkningar på torpet kommer dock att ske i samband med projektets genomförande, och lämpliga livsmiljöer för tornseglare kommer således ej att tas i anspråk. Då arten vanligen häckar i på tak av byggnader i stadsmiljö, där bullernivåerna dagligen kan uppnå starka till mycket starka ljudnivåer, bedöms arten inte heller påverkas negativt av eventuella bullerstörningar som kan uppstå under arbetets gång.

Förslag på skyddsåtgärder: Inga skyddsåtgärder bedöms nödvändiga för arten.

Hussvala - *Delichon urbicum*

Flera fynd av förbiflygande individer har noterades över området. Inga fynd av hussvala gjordes i samband med genomförd fågelinventering. Arten bedöms inte häcka inom inventeringsområdet och kommer således inte att påverkas av exploatering i samband med planerat arbete. Då arten vanligen häckar taknockar av byggnader, oftast i urban miljö, där bullernivåerna dagligen kan uppnå starka till mycket starka ljudnivåer, bedöms arten inte heller påverkas negativt av eventuella bullerstörningar som kan uppstå under arbetets gång.

Förslag på skyddsåtgärder: Inga skyddsåtgärder bedöms nödvändiga för arten.

Mindre hackspett - *Dryobates minor*

Ett tiotal individer har rapporterats i anslutning till inventeringsområdet, även om inga observationer föreligger från inom själva inventeringsområdet. Två observationer som rör en säker och en möjlig häckning av arten föreligger från Bagarmosseskogen. Observationen rörande den säkra häckningen

gjordes 2016 vid gränsen mot Nackareservatet, cirka 700 m öster om inventeringsområdet. Rapporten rörande den möjliga häckningen gjordes i stället 2023 inom det utpekade området med särskilt värde för fåglar. Dock ligger ingen av observationerna inom inventeringsområdet. Inga observationer av mindre hackspett gjordes heller i samband med genomförd häckfågelinventering. Bagarmosseskogen bedöms över lag kunna utgöra lämplig livsmiljö och spridningskorridor för mindre hackspett, och större ingrepp på skogen avråds för att inte försämra livsmiljö kvalitén för mindre hackspett i området.

Inga nuvarande boplatser för mindre hackspett bedöms påverkas genom planerad upprättning av ny byggväg genom Bagarmosseskogen. Lämpliga livsmiljöer för mindre hackspett inom Bagarmosseskogen bedöms inte heller påverkas av planerad byggväg, då endast enstaka träd i utkanten av befintlig väg kommer tas i anspråk. Genom att undvika avverkning av träd med bohål samt stående död ved inom Bagarmosseskogen kan dock eventuella betydande intrång på mindre hackspettens livsmiljö undvikas. Vidare bör områden utpekade som särskilt viktiga för fåglar helt undvikas för att inte riskera intrång på en potentiellt lämplig häckplats för mindre hackspett. Med nuvarande detaljplan kommer området inte att påverkas av planerad exploatering.

Starkt bullerpåverkande arbete bedöms kunna störa mindre hackspetten under dess häckningssäsong, och ska därför undvikas under perioden då arten häckar, alternativt att bullerdämpande åtgärder vidtas. Då exploateringen ska följa Naturvårdsverkets riktlinjer för buller bedöms inte arbetet medföra stark bullerpåverkan och därigenom ingen negativ påverkan på arten.

Förslag på skyddsåtgärder: Undvik avverkning av hålträd och stående död ved. Undvik starkt bullerpåverkande arbete under mindre hackspettens häckningsperiod (15 april – 20 juli). Ta särskild hänsyn till att undvika arbete inom det utpekade området med särskilt värde för fåglar (se Figur 3 i Bilaga 1). Om enstaka bullerpåverkande arbeten som överskrider Naturvårdsverkets riktlinjer ej kan undvikas under artens häckningsperiod ska bullerdämpande åtgärder vidtas.

Spillkråka - *Dryocopus martius*

Ett antal rapporter av arten har gjorts inom inventeringsområdet under lämplig häckningstid, dock finns ingen bekräftad häckning. Spillkråkan häckar främst i grova tallar, där den mejslar ut bohål i trädet. Enstaka lämpliga boträd för arten noterades i sydöstra delen av inventeringsområdet men kommer inte påverkas av planerad exploatering.

Starkt bullerpåverkande arbete i form av sprängning eller lokal masshantering kan påverka artens häckning, även utanför inventeringsområdet, och bör därför undvikas under artens häckningsperiod. Då exploateringen ska följa Naturvårdsverkets riktlinjer för buller bedöms inte arbetet medföra stark bullerpåverkan och därigenom ingen negativ påverkan på arten.

Förslag på skyddsåtgärder: Undvik starkt bullerpåverkande arbete spillkråkans häckningsperiod (1 mars – 10 juli). Ta särskild hänsyn till att undvika arbete inom det utpekade området med särskilt värde för fåglar (se Figur 3 i Bilaga 1). Om enstaka bullerpåverkande arbeten som överskrider Naturvårdsverkets riktlinjer ej kan undvikas under artens häckningsperiod ska bullerdämpande åtgärder vidtas.

Björktrast - *Turdus pilaris*

Ett antal rapporter av arten har gjorts inom inventeringsområdet under lämplig häckningstid, och arten har även noterats i samband med genomförd fågelinventering. Arten är fortfarande vanligt förekommande i landet, men har minskat på senare år, delvis på grund av igenväxning. Arten bedöms ej påverkas på ett betydande sätt i samband med exploatering inom området, men ifall buskar och

träd i södra delen av inventeringsområdet ska röjas, klippas eller avverkas bör detta ske utanför artens häckningsperiod, för att undvika eventuell skada på enstaka bon som kan förekomma. Att spara eller nyplantera buskar efter genomfört arbete kan ha en gynnsam påverkan på artens bevarandestatus.

Förslag på skyddsåtgärder: Undvik arbete som innefattar röjning, klippning eller avverkning av buskar och träd där Bagarmosseskogen genomkorsar inventeringsområdet under artens häckningsperiod (1 maj – 15 juli). Bevara om möjligt buskar i området, alternativt plantera nya buskar av inhemsk art inom inventeringsområdet efter genomfört arbete.

Svartvit flugsnappare - *Ficedula hypoleuca*

En sjungande individ har noterats inom inventeringsområdet, samt ytterligare en sjungande individ hördes öster om inventeringsområdet. Arten är fortfarande vanligt förekommande i landet, men har minskat på senare år, delvis på grund av igenväxning. Arten bedöms ej påverkas på ett betydande sätt i samband med exploatering inom området, men ifall buskar och träd i den västsluttande slänten ska röjas, klippas eller avverkas bör detta ske utanför artens häckningsperiod, för att undvika eventuell skada på enstaka bon som kan förekomma. Att upprätta fågelholkar på träd inom eller i direkt anslutning till inventeringsområdet bedöms vara gynnsamt för artens bevarandestatus, och kan ersätta eventuella livsmiljöer som går förlorade ifall träd inom inventeringsområdet behöver avverkas.

Förslag på skyddsåtgärder: Undvik arbete som innefattar röjning, klippning eller avverkning av buskar och träd där Bagarmosseskogen genomkorsar inventeringsområdet under artens häckningsperiod (1 maj – 15 juli). Bevara om möjligt träd i området, alternativt upprätta en till två fågelholkar på träd inom eller i närheten av inventeringsområdet.

Ärtsångare - *Curruca curruca*

Tre sjungande individer hördes inom inventeringsområdet. Arten är fortfarande vanligt förekommande i landet, men har minskat på senare år, delvis på grund av igenväxning. Arten bedöms ej påverkas på ett betydande sätt i samband med exploatering inom området, men ifall buskar och träd i södra delen av inventeringsområdet ska röjas, klippas eller avverkas bör detta ske utanför artens häckningsperiod, för att undvika eventuell skada på enstaka bon som kan förekomma. Att spara eller nyplantera buskar efter genomfört arbete kan ha en gynnsam påverkan på artens bevarandestatus.

Förslag på skyddsåtgärder: Undvik arbete som innefattar röjning, klippning eller avverkning av buskar och träd i södra delen av inventeringsområdet under artens häckningsperiod (1 maj – 15 juli). Bevara om möjligt buskar i området, alternativt plantera buskar av inhemsk art på lämplig plats inom eller i direkt anslutning till inventeringsområdet efter genomfört arbete.

Grönsångare - *Phylloscopus sibilatrix*

Två sjungande individer hördes inom inventeringsområdet. Arten är fortfarande vanligt förekommande i landet, men har minskat på senare år, delvis på grund av igenväxning. Arten bedöms ej påverkas på ett betydande sätt i samband med exploatering inom området, men ifall buskar och träd i södra delen av inventeringsområdet ska röjas, klippas eller avverkas bör detta ske utanför artens häckningsperiod, för att undvika eventuell skada på enstaka bon som kan förekomma. Att spara eller nyplantera buskar efter genomfört arbete kan ha en gynnsam påverkan på artens bevarandestatus.

Förslag på skyddsåtgärder: Undvik arbete som innefattar röjning, klippning eller avverkning av buskar och träd i södra delen av inventeringsområdet under artens häckningsperiod (1 maj – 15 juli). Bevara om möjligt buskar i området, alternativt plantera buskar av inhemsk art inom

inventeringsområdet efter genomfört arbete.

Törnskata - *Lanius collurio*

En individ av törnskata noterades vid arbetsområdet i nordligaste delen av inventeringsområdet. Fyndet gjordes i samband med det första besöket under genomförd fågelinventering. Vid det uppföljande andra besöket en månad senare kunde ingen törnskata noteras, trots eftersök vid platsen där den observerats. Inga rapporter i övrigt har gjorts av arten inom området. Baserat på dessa underlag bedöms den törnskata som noterats endast utgöra en tillfälligt rastande individ. Inga lämpliga häckningsplatser för arten finns heller inom inventeringsområdet, då törnskatan häckar i halvöppna buskmarker, såsom beteshagar eller kraftledningsgator.

Förslag på skyddsåtgärder: *Inga skyddsåtgärder bedöms nödvändiga för arten.*

Kråka – *Corvus corone*

Två individer noterades inom området. Det finns även ett flertal rapporter av arten både inom och i anslutning till inventeringsområdet, varav en handfull utgör häckande fåglar. Flera grova träd inom Bagarmosseskogen i södra delen av inventeringsområdet bedöms som lämpliga boträd för arten, dock ligger dessa utanför detaljplanerat område och planerad byggväg. Då arten vanligen häckar i stadsmiljö, där bullernivåerna dagligen kan uppnå starka till mycket starka ljudnivåer, bedöms arten inte heller påverkas negativt av eventuella bullerstörningar som kan uppstå under arbetets gång.

Förslag på skyddsåtgärder: *Inga skyddsåtgärder bedöms nödvändiga för arten.*

Stare – *Sturnus vulgaris*

Sjungande stare noterades på flera platser inventeringsområdet. Merparten av observationerna gjordes i södra delen av inventeringsområdet (Bagarmosseskogen), men en sjungande fågel noterades även i en dunge i norra delen av inventeringsområdet. Ett flertal fynd av stare har rapporterats både inom och i anslutning till inventeringsområdet. Häckande fåglar har också rapporterats, dock endast utanför inventeringsområdet. Lämpliga boträd för arten i form av grova hålträd (främst asp) bedöms dock förekomma inom Bagarmosseskogen. Avverkning av grova hålträd, särskilt under staren häckningsperiod, skulle kunna påverka artens häckningsmöjligheter i området.

Då arten vanligen häckar i stadsmiljö, där bullernivåerna dagligen kan uppnå starka till mycket starka ljudnivåer, bedöms arten inte heller påverkas negativt av eventuella bullerstörningar som kan uppstå under arbetets gång.

Förslag på skyddsåtgärder: *Undvik avverkning av grova hålträd inom inventeringsområdet.*

Grönfink – *Chloris chloris*

Flera sjungande individer hördes inom inventeringsområdet. Artens främsta livsmiljö är halvöppna marker och brynkanter mellan skog och öppen mark. Trots att arten är relativt adaptiv och nyttjar mänskligt störd mark som livsmiljö, såsom tomtmark och parkområden, har arten minskat kraftigt i antal de senaste 10 åren. Detta beror främst på en för arten mycket dödlig sjukdom, gulknopp. Då arten är adaptiv i sitt val av livsmiljöer, och då det finns god tillgång på tomtmark och mindre grönytor i anslutning till inventeringsområdet, bedöms det att områdets kontinuerliga ekologiska funktion för

arten inte kommer att påverkas av eventuell exploatering. Då inventeringsområdet ligger nära en ett bostadsområde med potentiell risk för höga bullernivåer är risken för bullerstörning låg för arten. En viss negativ påverkan bedöms dock kunna uppstå vid störning genom mycket starkt buller under artens häckningsäsong. Då exploateringen ska följa Naturvårdsverkets riktlinjer för buller bedöms inte arbetet medföra stark bullerpåverkan och därigenom ingen negativ påverkan på arten.

Förslag på skyddsåtgärder: Undvik starkt bullerpåverkande arbete under artens häckningsperiod (1 maj – 15 juli). Om enstaka bullerpåverkande arbeten som överskrider Naturvårdsverkets riktlinjer ej kan undvikas under artens häckningsperiod ska bullerdämpande åtgärder vidtas.

5.4.2 Skyddsåtgärder fågel

För att minska negativ påverkan på utpekade fågelarter och undvika att komma i konflikt med förbuden i 4 § artskyddsförordningen avseende fåglar rekommenderas att följande åtgärder vidtas i samband med planerad exploatering:

- Bevara hålträd och stående död ved i så stor utsträckning som möjligt.
- Undvik röjning och avverkning under perioden 1 maj–20 juli.
- Nyplantering av buskar och uppsättning av minst två fågelholkar bör genomföras inom eller i direkt anslutning till inventeringsområdet.
- Undvik starkt bullerpåverkande arbete under perioden 1 mars–20 juli. Om enstaka bullerpåverkande arbeten som överskrider Naturvårdsverkets riktlinjer ej kan undvikas under denna period ska bullerdämpande åtgärder vidtas.

5.5 PÅVERKAN PÅ FLADDERMÖSS

Resultatet från inventeringen tyder på att inventeringsområdet endast nyttjas av de tre vanligast förekommande arterna i Stockholms stad. Arterna är även några av de vanligaste i landet. Dessa arter är opportunistiska och påverkas i relativt liten grad av nattbelysning. De kan därför förekomma i parker, trädgårdar och liknande miljöer i högre grad än många andra svenska fladdermusarter.

Vid inventeringstillfället var aktiviteten av fladdermöss i området för låg för att indikera att det skulle finnas en koloni i närheten. Lämpliga koloniplatser som till exempel träd med håligheter och lös bark saknades även i större delen av inventeringsområdet, dock finns några större ekar och yngre aspar med håligheter i områdets södra delar. I närheten av autoboxen som satt uppe söder om Bergholms bollplan finns några smala aspar med håligheter, men ingen av dessa bedöms utgöra någon koloniplats. Bergholmstorpet i södra delen av området bedöms potentiellt ha förutsättningar som koloniplats, dagsviste eller övervintringsplats för fladdermöss, men mängden belysning i trädgården utanför gör platsen mindre lämplig för ändamålet. Den tidigare observationen av 30 individer av fladdermöss i området skulle kunna indikera att det har funnits en koloni på platsen tidigare, men det fanns inga indikationer på att en sådan yngelkoloni skulle funnits kvar under inventeringstillfället.

Planerade exploateringsåtgärder inom området bedöms inte påverka några boplatser för fladdermöss negativt så länge Bergholmstorpet och befintliga hålträd bevaras. De fladdermusarter som nyttjar området idag kommer troligtvis inte heller påverkas i någon större grad av exploateringen, då de jagar över mycket större ytor än själva området och är vanligt förekommande i stadsnära natur. Avverkning av träd i området kan dock påverka befintliga jaktmiljöer negativt genom fragmentering och förlust av strukturer som idag bidrar till högre insektsproduktion. Om fragmentering av Bagarmossenskogen skulle ske på en större skala än för den planerade byggvägen riskerar detta att försvaga spridningssamband för fladdermöss som rör sig mellan Skogskyrkogården och Nackareservatet.

För att detaljplanen ska kunna genomföras med så låg påverkan som möjligt på fladdermöss samt för att inte riskera att komma i konflikt med förbuden i 4 a § artskyddsförordningen avseende fladdermöss har ett antal skyddsåtgärder föreslagits, se avsnitt nedan.

5.5.1 Skyddsåtgärder fladdermöss

För att minska negativ påverkan på fladdermöss och deras jakt- och spridningsmiljöer rekommenderas att följande skyddsåtgärder vidtas i samband med planerad exploatering:

- Skogsmiljöer bör i största möjliga mån bevaras i området, med målsättningen att bevara så mycket sammanhängande skog som möjligt och minska påverkan på spridningssamband.
- Avverkning av grova träd och hålträd bör undvikas.
- Avverkade träd bör placeras ut som faunadepåer för att gynna insektsproduktionen i området.
- Bergholmstorpets nuvarande förutsättningar för fladdermöss bör bevaras, vilket åligger fastighetsägaren.
- Eventuell tillkommande nattbelysning i området bör i första hand begränsas och i andra hand anpassas för fladdermöss. Det inkluderar närområdet kring Bergholmstorp samt skogsmiljöer inom inventeringsområdet. Som anpassningar rekommenderas främst säsongs- och rörelsestyrd belysning. Andra lämpliga anpassningar för val av armatur bör bestämmas i samråd med sakkunnig ekolog.
- Avverkning av träd och röjning av skogsmiljöer inom området bör endast genomföras under vinterhalvåret för att inte störa fladdermöss under deras aktiva period.
- Bullrande aktiviteter bör endast utföras dagtid för att undvika att störa födosökande fladdermöss under deras aktiva period april-oktober.

5.6 PÅVERKAN PÅ ANDRA ARTGRUPPER

5.6.1 Påverkan på spridningsvägar för grod- och kräldjur

Planområdet, och i synnerhet de södra delarna, hyser goda förutsättningar för groddjur och området utgör troligen ett spridningsstråk för flera arter. I nuläget är det endast Skarpnäcksdammen (Figur 6) som identifierats som reproduktionslokal för groddjur i planområdets närhet varför spridning troligen främst är knuten till närområdet kring dammen. Då det finns småvatten och fuktskogar (avfärdade som reproduktionslokaler i tidigare inventeringar) samt lämpliga övervintringsstrukturer i skogsområdet väster om befintlig gång- och cykelväg kan det dock inte uteslutas att spridning sker till och från detta område. Den planerade byggvägen kan därför komma att medföra en påverkan på spridningsvägar för groddjur då vägen av säkerhetsskäl kommer inhägnas. Samma typ av barriäreffekt förväntas också för kräldjur.

För att undvika att skapa spridningsbarriärer för grod- och kräldjur bör instängslingen av vägen anpassas så att grod- och kräldjur fortsatt har möjlighet att passera vägen även under byggtiden. Det kan göras genom att säkerställa att det finns utrymmen för individer att passera under eller mellan block och mellan stängsel (beroende på vilken typ av inhägnad som beslutas). Det är också viktigt att eventuella slänter täcks med avbaningsmassor och inte med makadam. Detta för att groddjur, men även kräldjur, har svårt att ta sig över makadam och det finns stor risk att det bildas håligheter som djuren kan ramla ned i.

5.6.2 Påverkan på spridningsvägar för övriga vilda djur

Byggvägen planeras i ett grönt stråk som har värden för många vilda djurarter. Då byggvägen kommer finnas kvar under många år, samt stängslas in av säkerhetsskäl, kan detta påverka vandringsvägar för

till exempel rådjur, harar, igelkottar och annat vilt. Det är av stor vikt att byggvägen anpassas för att olika typer av djur säkert ska kunna passera, samt för att framkomligheten inte ska begränsas helt och hållet. Viktigast är möjlighet till passage i nord-sydlig riktning.

För klövvilt kan staket upp till 120 centimeter passeras relativt obehindrat och i första hand bör stängsel, till exempel Gunnebstängsel (flätverksstängsel), användas. Stängsel ger bättre sikt än till exempel betongblock. Klövvilt kommer också kunna ta sig över via de passager som planeras för människor, förutsatt att de inte utgörs av stängda grindar. Om dessa passager planeras anläggas med bommar kan bommarna hållas öppna nattetid och/eller under dagar då ingen byggtrafik är aktuell på vägen.

Små och medelstora däggdjur kommer också kunna ta sig förbi vägen via ovan nämnda passager. För att djuren ska kunna passera utan hinder får dock passagerna inte utgöras av stängda grindar.

6 SLUTSATS OCH DISKUSSION

Sammanfattningsvis bedöms den planerade byggvägen medföra en begränsad påverkan på omgivande naturmark. Byggvägen kommer gå igenom, samt i nära anslutning till, Länsstyrelsens utpekade skyddsvärda trädmiljöer söder om Skarpnäcksvägen. Inga särskilt skyddsvärda träd kommer dock att beröras. För några övriga naturvärdesträd kan skyddsåtgärder komma att bli aktuella för att till exempel undvika rotpåverkan. Ett par träd kan också behöva beskäras för att byggtrafik ska kunna köra på vägen. Det slutgiltiga behovet och utformningen av skyddsåtgärder bör utredas vidare i detaljprojekteringen tillsammans med en sakkunnig arborist. Ingen särskilt känslig flora har identifierats i samband med utredningen varför inga särskilda behov av att spara avbaningsmassor bedöms föreligga ur den synvinkeln. I det fall att eventuella slänter täcks med makadam är det dock viktigt att återanvända avbaningsmassorna ovanpå för att grod- och kräldjur ska kunna ta sig över dessa.

De planerade exploateringsarbetena bedöms kunna genomföras utan att medföra otillåten påverkan på fåglar och fladdermöss enligt 4 och 4 a § artskyddsförordningen, förutsatt att de rekommenderade skyddsåtgärderna för respektive artgrupp vidtas. Dessa åtgärder innebär bland annat att Bergholmstorpets nuvarande förutsättningar för fladdermöss ska bevaras, att skogsmiljöer i området ska bevaras intakta i så stor utsträckning som möjligt och att grova träd, hålträd och död ved inte ska tas ned. Inga identifierade grova träd, hålträd eller stående döda träd kommer behöva tas ned i samband med byggvägen. Det med undantag av en tall söder om Skarpnäcksvägen där det behöver ses över om tallen kan sparas. Stående döda träd kan av säkerhetsskäl också behöva tas ned inom utpekade kvartersmarker och skolgårdar. Det är dock av stor vikt att merparten av träden, inklusive hålträd, får stå kvar för att spridningssamband genom Bagarmossenskogen ska kunna bevaras för alla berörda artgrupper. De träd som ändå behöver tas ned till följd av exploateringen ska placeras ut som faunadepåer i området.

Skyddsåtgärderna innefattar också tidsrestriktioner för olika typer av arbeten såsom röjning och avverkning vilket ska förläggas vintertid för att undvika negativ påverkan på fåglar och fladdermöss. Genom att Naturvårdsverkets riktlinjer för buller ska innehållas vid exploateringen bedöms inte sådan stark bullerpåverkan uppstå att berörda fågelarter påverkas negativt i området. Det är dock av stor vikt att riktlinjerna innehålls under häckningsperioden (1 mars-20 juli) för att undvika negativ påverkan på häckande fåglar. Om starkt bullerpåverkande arbete ej kan undvikas för den ovan angivna perioden ska i stället bullerdämpande åtgärder vidtas för att minimera risken för otillåten störning. Vidare bör

bullerpåverkande åtgärder endast genomförs dagtid under perioden april-oktober för att undvika att störa födosökande fladdermöss.

Övriga åtgärder innebär bland annat att tillkommande nattbelysning i området ska undvikas, begränsas och minimeras för att minska påverkan på fladdermöss, samt nyplantering av buskar och uppsättning av fågelholkar.

Genom att tillämpa ovanstående åtgärder bedöms arbetet inte medföra någon risk för påverkan på bevarandestatusen för de fågelarter som häckar inom eller i nära anslutning till området. Genom att vidta dessa åtgärder bedöms inte heller projektet komma i konflikt med artskyddet avseende fladdermöss.

För att undvika påverkan på spridningsvägar för grod- och kräldjur samt andra markbundna djur är det även viktigt att passagemöjligheter för dessa artgrupper säkerställs i den vidare projekteringen.

7 REFERENSER

- Ekologigruppen. 2014. *Naturvärden i planområdet Bagarmossen – Skarpnäck*.
- Mörtberg, U., Zetterberg, A. & Gontier, M. 2006. *Landskapsekologisk analys för miljöbedömning: Metodutveckling med groddjur som exempel*. Miljöförvaltningen, Stockholms stad.
- Mörtberg, U., Zetterberg, A. & Gontier, M. 2007. *Landskapsekologisk analys i Stockholms stad: Habitatnätverk för eklevande arter och barrskogsarter*. Miljöförvaltningen, Stockholms stad.
- Stockholms stad. 2007. *Stockholms unika ekmiljöer – Förekomst, bevarande och utveckling*.
- WSP. 2019a. *PM Trädinventering*. Stockholms stad.
- WSP. 2019b. *Naturvärdesinventering inför planerad bebyggelse Bergholmsbacken*. Stockholms stad.
- WSP. 2019c. *Naturvärdesinventering. Bergholmsbacken, ny skola och förskolor, SISAB*.
- WSP. 2023. *Fågelinventering Bergholmsbacken*.
- WSP. 2023. *Fladdermusinventering Bergholmsbacken*.
- Östberg, J., Stål., Ö. 2018. *Standard för skyddande av träd vid byggnation 2.0*.

UPPDRAGSNAMN
ÅTA Ekologi Bergholmsbacken

UPPDRAGSNUMMER
10352513

FÖRFATTARE
Nike Nylander

DATUM
2023-12-15

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 50 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

FÅGELINVENTERING BERGHOLMSBACKEN

BAGARMOSSEN, STOCKHOLMS KOMMUN

2023-11-01

UPPDRAGSNUMMER
10352513

DATUM
2023-11-01

UPPDRAGSNAMN
ÄTA Ekologi Bergholmsbacken

FÖRFATTARE
Liam Martin

FÅGELINVENTERING BERGHOLMSBACKEN

Bagarmossen, Stockholms kommun

BESTÄLLARE

Stockholms stad - Exploateringskontoret

KONSULT

WSP

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7
Tel: +46 10-722 50 00
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
wsp.com

KONTAKTPERSONER

Liam Martin
010-722 53 05
liam.martin@wsp.com

Nike Nylander
010 – 721 08 26
nike.nylander@wsp.com

UPPDRAGSNAMN
ÄTA Ekologi Bergholmsbacken

UPPDRAGSNUMMER
10352513

FÖRFATTARE
Liam Martin

DATUM
2023-11-01

Granskad av
Nike Nylander

DOKUMENTINFORMATION

Fågelinventering Bergholmsbacken, Bagarmossen, Stockholms kommun

Följande personer har medverkat:

Liam Martin – Förstudie, inventering, bedömningar och rapportering

Utbildad landskapsekolog vid Stockholms universitet och aktiv fågelskådare sedan tidiga 2000-talet. Liam har genomfört volontärarbete åt bland annat Birdlife Sverige och Stockholms ornitologiska förening och på så vis erhållit god vana av miljöövervakning av fågel genom fågelinventeringar, sträckfågelräkning och ringmärkning. Han har genomfört häckfågelinventeringar i såväl våtmarks-, skogs-, jordbruks- och skärgårdslandskap. Liam har lång erfarenhet av ringmärkning och har genomfört volontärarbete åt bland annat Landsorts fågelstation. Som miljökonsult åt WSP har Liam genomfört fågelinventeringar för en rad olika infrastrukturprojekt såsom upprustning av kraftledningsgator och upprättande av täktverksamhet. Liam har även god erfarenhet av fåglarnas artskydd genom att ha arbetat i flertalet artskyddsutredningar under flera års tid.

Nike Nylander – Kvalitetsgranskning

Utbildad naturvårdsbiolog/ekolog vid Uppsala universitet med stort fågelintresse. Nike har flerårig erfarenhet som uppdragsledare och handläggare av miljöprövnings- och naturvårdsuppdrag. Hon utför häckfågelinventeringar, inventering av skogshöns och berggöv i olika typer av projekt. Nike arbetar också mycket med artskyddsfrågor kopplat till bland annat fågel. Nike arbetar sedan ett flertal år även ideellt åt Upplands Fågelskådare (UOF) med årlig inventering och uppföljning av berggöv, tjäder och backsvalor i Uppsala län.

INNEHÅLL

1	Inledning	5
2	Inventeringsområde	5
2.1	Områdesbeskrivning	5
2.2	Tidigare inventeringar	7
3	Fågelinventering	7
3.1	Förstudie	7
3.2	Osäkerheter	8
3.3	Fältinventering	8
4	Resultat	8
5	Samlad bedömning	10
6	Referenser	12

Bilaga 1 – Fågelarter inrapporterade inom inventeringsområdet mellan 2013-2023

1 INLEDNING

WSP Sverige AB har på uppdrag av Exploateringskontoret Stockholms stad utfört en fågelinventering inom ett avgränsat inventeringsområde i Bergholmsbacken, Stockholms kommun. Inventeringen har genomförts som underlag för en detaljplan inom området, inklusive en tillkommande provisorisk byggväg. Syftet med fågelinventeringen är att utreda förekomst av fågelarter i området och områdets lämplighet som livsmiljö för olika arter av fåglar. En fältinventering genomfördes den 26 maj 2023 och 20 juni 2023. Rapporten har granskats av Nike Nylander.

Alla fågelarter i Sverige är fridlysta, vilket innebär att alla fåglar kan vara skyddsvärda, men i praktiken räknas skyddsvärda arter generellt till arter som är rödlistade eller upptagna i EU:s fågeldirektivs bilaga 1. Till rödlistade arter räknas de som rödlistats i kategorierna CR - akut hotad, EN - starkt hotad, VU - sårbar samt NT – nära hotad (SLU Artdatabanken, 2020). Det är således dessa "direktivarter" och rödlistade arter som fokuserats på i inventeringen. Alla fåglar som noterats inom området har dock registrerats, och redovisas i tabell 1 i denna rapport.

Resultatet från inventeringen redovisas i denna rapport där alla identifierade fågelarter beskrivs, inklusive häckningsstatus och aktivitet.

2 INVENTERINGSOMRÅDE

2.1 OMRÅDESBESKRIVNING

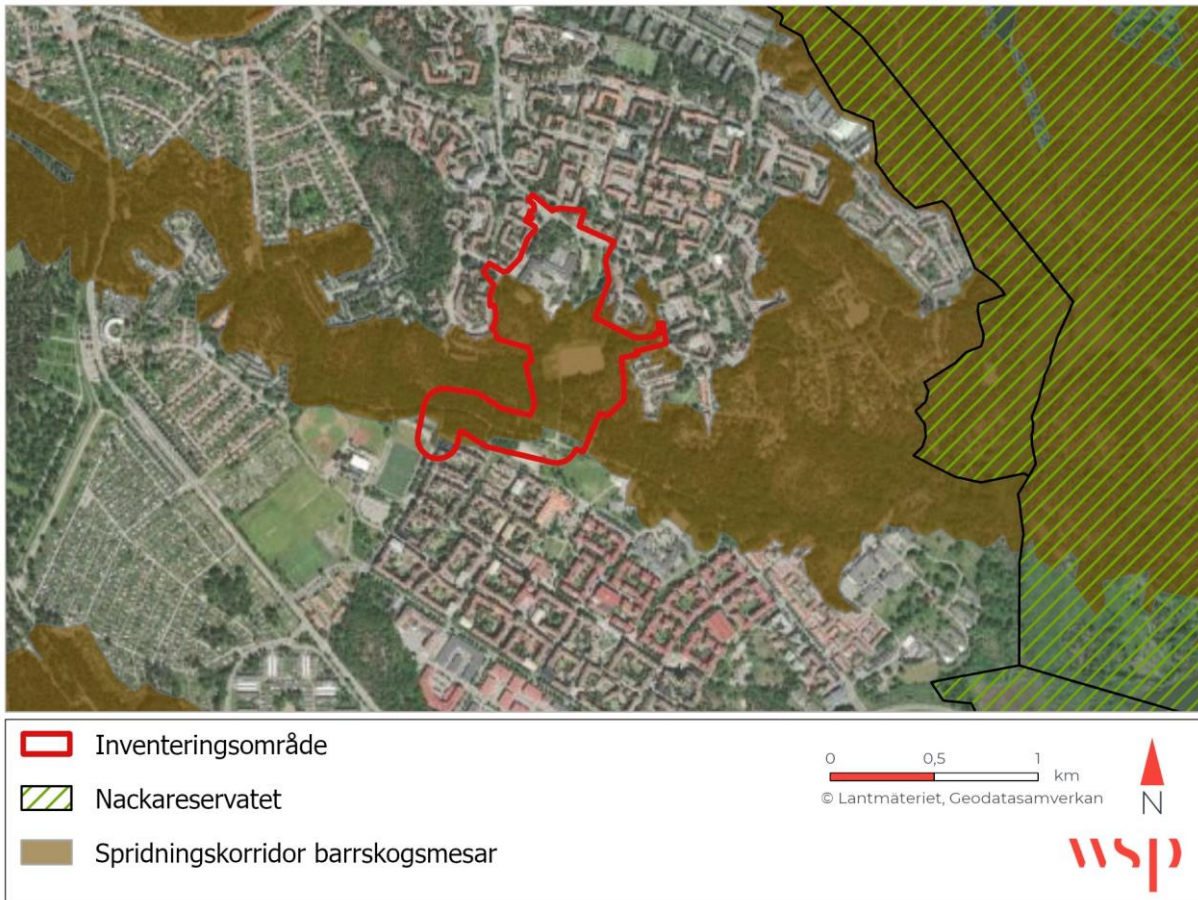
Inventeringsområdet består av ett cirka 13 ha stort grönområde i stadsmiljö. Inom inventeringsområdet ingår detaljplaneområde samt en buffertzona på 100 meter runt den planerade byggvägen i söder. I sydväst utgörs inventeringsområdet av Bagarmosseskogen, en blandskog dominerad av trivallövträd såsom björk, asp och sälg. Det finns även inslag av andra trädslag såsom tall, ek och lönn. Partivis inom blandskogen sträcker sig mindre blötstråk. Sydöstra delen av inventeringsområdet utgörs av ett öppet fält samt en fastighet med tomt (Bergholmstorpet). Centralt inom området ligger en fotbollsplan (Bergholms bollplan), och i norr utgörs området av ett arbetsområde för framtida bebyggelse samt en mindre tallskogsdunge allra längst i nordväst (Figur 1).

Figur 1. Översiktskarta över området vid Bergholmsbacken där fågelinventeringen genomfördes. Ortofoto samt terrängkarta tillhandahållet av ESRI.

Cirka 1 km öster om inventeringsområdet ligger naturreservatet Nackareservatet (Figur 2). Nackareservatet hyser naturvärden knuten till gammal barrskog, främst tall, och är för fåglar utpekad som en viktig häckningslokal för barrskogsmesar såsom talltita och tofsmes, hackspettsarter såsom spillkråka och gröngöling samt för rovfågelarten duvhök (Nacka kommun, 2022). Nackareservatet är knuten till inventeringsområdet genom Bagarmosseskogen som passerar genom den södra delen av inventeringsområdet i öst-västlig riktning.

Själva inventeringsområdet ingår även i ett av Stockholms stad utpekade spridningsområden för barrskogsmesar, vilket innebär att området kan hysa spridningskorridorer för barrskogslevande arter att sprida sig mellan större skogspartier i landskapet (Calluna, 2015).

Figur 2. Karta över Nackareservatet i förhållande till inventeringsområdet, samt vilka delar av inventeringsområdet som ingår i Stockholms stads utpekade spridningskorridorer för barrskogsmesar (Calluna, 2015). Ortofoto samt terrängkarta tillhandahållet av ESRI.

2.2 TIDIGARE INVENTERINGAR

Det finns sedan tidigare inga riktade fågelinventeringar utförda inom inventeringsområdet. Dock har en översiktlig inventering av fåglar och fladdermöss genomförts av privatperson inom inventeringsområdet våren 2023. Det har även genomförts två naturvärdesinventeringar (NVI), en av Ekologigruppen för hela Bagarmossen i maj 2014, samt en inventering inom det berörda inventeringsområdet genomförd av WSP i maj och juni 2019. Inga skyddsvärda fågelarter noterades under någon av de två genomförda NVI:erna, men vissa strukturer såsom träd med hålighet (skyddsvärt träd) och buskar identifierades som potentiellt värdefulla för vissa fågelarter.

3 FÅGELINVENTERING

3.1 FÖRSTUDIE

Inför inventeringen genomfördes en förstudie med syfte att utreda sedan tidigare kända fågelförekomster inom inventeringsområdet. En beställning av samtliga fågelarter, inklusive eventuella skyddsklassade fynd som vanligtvis ej är publika för allmänheten, gjordes för perioden 2013-2023 inom ett uträkningsområde som innefattade inventeringsområdet samt en 50 meter buffertzona kring denna. Totalt 111 fågelarter har rapporterats inom eller i direkt anslutning till området, av vilka 37 utgör

skyddsvärda arter. Flera av de skyddsvärda fågelarter som rapporterats utgör tillfälliga fynd där arten inte förekommer i området regelbundet, men ett antal av de rapporterade arterna bedöms ändå kunna förekomma regelbundet inom inventeringsområdet. Till dessa arter hör duvhök (NT), fiskmå (NT), skratmå (NT), tornseglare (EN), mindre hackspett (NT), spillkråka (NT, fågeldirektivet bilaga 1), kråka (NT), hussvala (VU), grönsångare (NT), ärtsångare (NT), stare (VU), björktrast (NT), svartvit flugsnappare (NT) och grönfink (EN). Inga skyddsklassade fynd har rapporterats inom inventeringsområdet. Samtliga fågelarter som rapporterats från området redovisas i bilaga 1.

3.2 OSÄKERHETER

Fågelinventeringen genomfördes under maj och juni månad, med avsikt att täcka in så många fågelarter som möjligt inom utredningsområdet. Då de allra flesta av Sveriges häckfågelarter är som mest aktiva under denna tid innebär det att den övervägande majoriteten av landets fågelartsgrupper täckts in med genomförda inventeringar. Då samtliga fågelarter som tidigare rapporterats ifrån området är aktiva under den tid på året då inventeringen genomfördes, bedöms att samtliga fast häckande fågelarter inom utredningsområdet har kunnat täckas in i samband med inventeringen.

3.3 FÄLTINVENTERING

Fältinventeringen genomfördes från gryning fram till tidig förmiddag den 26 maj samt den 20 juni 2023. Vädret under det första besöket var halvklart och vindstilla, och temperaturen låg på 11 °C under morgonen. Under det andra besöket var vädret klart och vindstilla, med en temperatur på 15 °C under morgonen. Inventeringen genomfördes i form av en kombinerad punkt- och linjetaxering, där linjerna täckte hela utredningsområdet. Stopp gjordes regelbundet längs med linjen, där samtliga sedda och hörda fåglar noterades. Linjen gick i lugnt tempo och alla sedda och hörda arter noterades även mellan punkterna.

Gryning utgör den bästa tiden på dygnet att observera de flesta fågelarter, varför fokus låg på att genomföra inventeringarna under denna tid på dygnet. Alla arter noterades och de arter som är skyddsvärda, det vill säga rödlistade arter och arter som ingår i bilaga 1 i EU:s fågeldirektiv, noterades mer detaljerat.

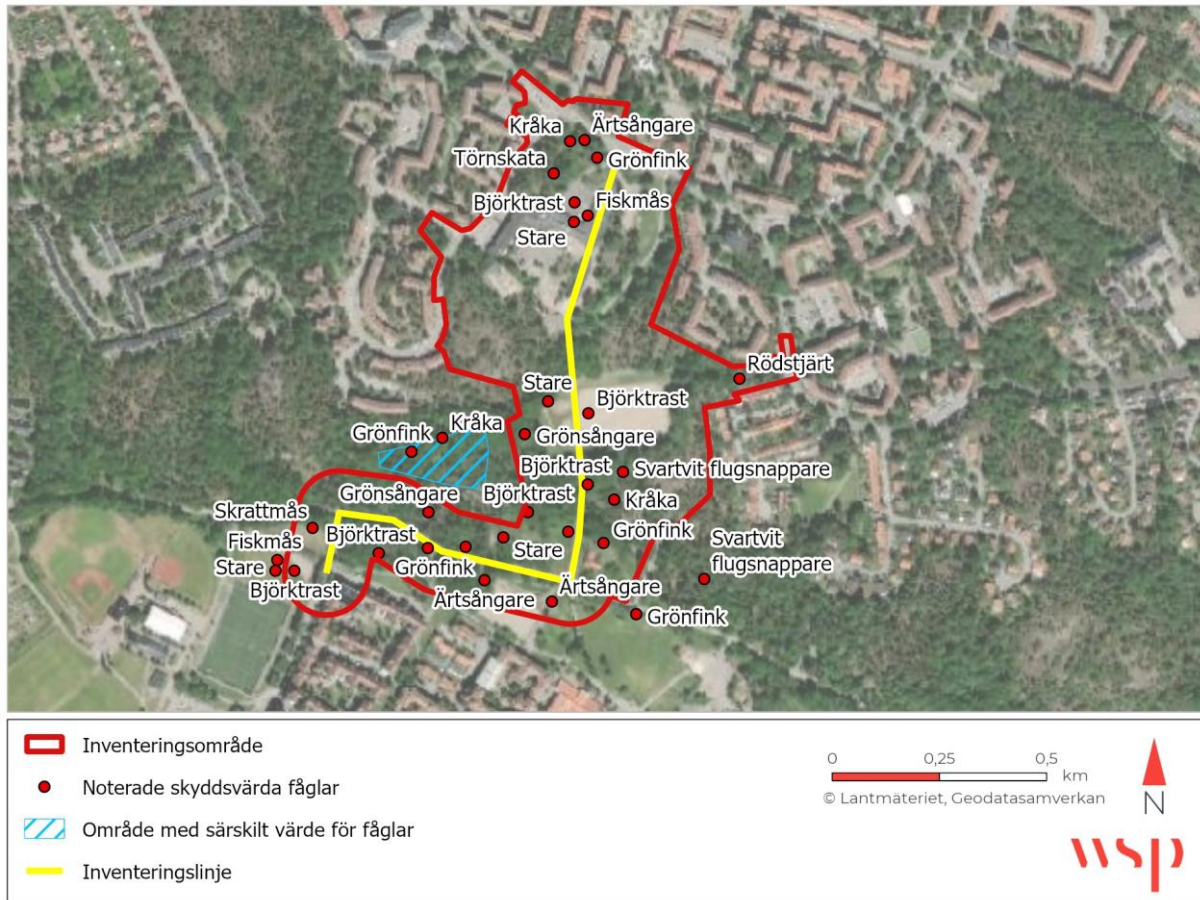
4 RESULTAT

Totalt observerades 26 fågelarter inom eller i direkt anslutning till inventeringsområdet. Av dessa utgjorde tio skyddsvärda arter. Fullständig artlista över samtliga observerade fågelarter ges i Tabell 1.

Inom inventeringsområdet noterades de skyddsvärda arterna fiskmå (NT), skratmå (NT), björktrast (NT), svartvit flugsnappare (NT), grönsångare (NT), ärtsångare (NT), törnskata (Fågeldirektivet bilaga 1), stare (VU), kråka (NT) samt grönfink (EN). Rapporterade arter täcker även in de arter som noterats i samband med tidigare genomförd inventering av privatperson. För de två förstnämnda arterna utgjorde observationerna överflygande individer, medan övriga observationen rörde stationära individer inom inventeringsområdet. För arterna svartvit flugsnappare, grönsångare, ärtsångare samt grönfink hördes sjungande fåglar, medan törnskata, stare och kråka endast observerades. I anslutning till sydvästra delen av inventeringsområdet identifierades ett blötstråk i skogsmiljö som bedömdes hysa särskilt höga värden som livsmiljö för tättingar, trastar och hackspettar. Inom det utpekade området fanns flera hålträd och buskage lämpliga som boplatser för fåglar, samt en rik förekomst föda i form av insekter. Samtliga observationer av skyddsvärda fågelarter presenteras i Figur 3.

Tabell 1. Lista över samtliga fågelarter som noterades inom och i anslutning till inventeringsområdet. (LC = Livskraftig, NT = Nära hotad, VU = sårbar, EN = Starkt hotad).

Art	Antal	Status rödlista	EU:s Fågeldirektiv Bilaga 1	Aktivitet
Fiskmås	1	NT	-	Förbiflygande
Skrattmås	1	NT	-	Förbiflygande
Större hackspett	2	LC	-	Noterad
Ringduva	3	LC	-	Noterad
Sädesärla	2	LC	-	Noterad
Björktrast	6	NT	-	Noterad
Koltrast	15	LC	-	Sjungande
Rödstjärt	1	LC	-	Sjungande
Svartvit flugsnappare	2	NT	-	Sjungande
Nötväcka	2	LC	-	Noterad
Gärdsmyg	1	LC	-	Sjungande
Svarthätta	1	LC	-	Sjungande
Trädgårdssångare	4	LC	-	Sjungande
Törnsångare	1	LC	-	Sjungande
Ärtsångare	3	NT	-	Sjungande
Lövsångare	2	LC	-	Sjungande
Grönsångare	1	NT	-	Sjungande
Törnskata	1	LC	Ja	Noterad
Kråka	2	NT	-	Noterad
Skata	3	LC	-	Noterad
Nötskrika	1	LC	-	Noterad
Stare	4	VU	-	Noterad
Talgoxe	11	LC	-	Sjungande
Blåmes	10	LC	-	Sjungande
Bofink	6	LC	-	Sjungande
Grönfink	5	EN	-	Sjungande

Figur 3. Karta med geografiska punkter över de skyddsvärda fågelarter som noterades inom eller i direkt anslutning till inventeringsområdet, samt över område med särskilt värde för fågel. Ortofoto tillhandahållet av ESRI.

5 SAMLAD BEDÖMING

Av de fågelarter som observerats inom inventeringsområdet utgör merparten arter som fortfarande är mycket talrika, i vissa fall med ökande populationer, både på nationell och regional nivå. Vid exploatering inom inventeringsområdet bedöms därför att varken den nationella eller regionala populationen utav någon av de observerade fågelarterna kommer påverkas på betydande sätt. Med uttrycket betydande sätt menas att bevarandestatus på nationell, regional, eller lokal nivå ej påverkas. För de triviala fågelarterna, det vill säga de fågelarter som varken är rödlistade eller ingår i EU:s Fågeldirektivets Bilaga 1, som noterats bedöms inte heller den lokala populationen påverkas på betydande sätt vid exploatering av området. Detta eftersom samtliga av de triviala fågelarter som noterats är adaptiva i sitt val av livsmiljöer, och kan fortsatt nyttja mark i anslutning till utredningsområdet utan att det negativt påverkar artens bevarandestatus på nationell, regional eller lokal nivå.

För ett antal skyddsvärda fågelarter som dokumenterats inom inventeringsområdet – antingen genom tidigare rapporter som framkommit i förstudien eller i samband med genomförd fågelinventering – är bedömningen att arten inte nyttjar inventeringsområdet varken som häckplats eller rastplats i någon betydande utsträckning. Dessa arter utgör så kallade tillfälliga arter som endast noterats någon enstaka gång och som häckar i andra miljöer än de som finns att tillgå inom inventeringsområdet. Till dessa arter hör: mindre sångsvan, sångsvan, blåsand, trana, strandkata, tofsvipa, silltrut, havstrut,

gråtrut, fiskgjuse, bivråk, kungsörn, havsörn, blå kärrhök, fjällvråk, stenfalk, sparvuggla, trädlärka, rödvingetrast, mindre flugsnappare, vinterhämling, sävsparv samt tallbit.

En viss lokal påverkan på några av de övriga skyddsvärda arter som observerats kan dock uppstå i samband med exploatering, beroende på dess storlek i skala och intensitet.

De skyddsvärda fågelarter som bedöms kunna riskera att utsättas för en viss lokal påverkan i samband med exploateringen är: duvhök, fiskmås, skrattmås, tornseglare, hussvala, mindre hackspett, spillkråka, björktrast, svartvit flugsnappare, ärtsångare, grönsångare, törnskata, kråka, stare och grönfink.

6 REFERENSER

Webbsidor

Artfakta. URL: <https://artfakta.se/naturvard>

Artportalen. Hämtad 2023-07-01. URL: www.artportalen.se

Länsstyrelsens geodatakatalog: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>

Nacka kommun. 2022. Biologisk mångfald i Nackareservatet. Hämtad: 2023-06-20. URL: <https://www.nacka.se/boende-miljo/natur-och-parker/natur--och-friluftsomraden/nackareservatet/biologisk-mangfald-i-nackareservatet/>

Svensk Fågeltaxering. 2017. Metodik Standardrutter. URL: <http://www.fageltaxering.lu.se/inventera/metoder/standardrutter/metodik-standardrutter>

Litteratur

Artdatabanken, 2020. Rödlistade arter i Sverige 2015. Artdatabanken SLU, Uppsala

Calluna. 2015. Ekosystemtjänster i Stockholms stad. Framtagen åt Miljöförvaltningen Stockholms stad.

Ekologigruppen. 2014. Naturvärden i Bagarmossen – Skarpnäck.

WSP. 2019. Naturvärdesinventering inför planerad bebyggelse Bergholmsbacken.

UPPDRAGSNUMMER
10352513

DATUM
2023-11-01

UPPDRAGSNAMN
ÅTA Ekologi Bergholmsbacken

FÖRFATTARE
Liam Martin

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande analys- och teknikonsultföretag. Vi verkar på våra lokala marknader med stöd av global expertis. Som tekniska experter och strategiska rådgivare har vi tillgång till ingenjörer, tekniker, naturvetare, planerare, utredare och miljöspecialister liksom professionella projektörer, konstruktörer och projektledare. Vi erbjuder hållbara lösningar inom Hus & Industri, Transport & Infrastruktur och Miljö & Energi. Med drygt 48 000 medarbetare på 550 kontor i 40 länder medverkar vi till en hållbar samhällsutveckling. I Sverige har vi omkring 4 200 medarbetare. [wsp.com](https://www.wsp.com)

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
[wsp.com](https://www.wsp.com)

Bilaga 1 – Fågelarter inrapporterade inom inventeringsområdet mellan 2013-2023

Tabell 2. Fågelarter inrapporterade inom inventeringsområdet under perioden 2013-2023. Samtliga rapporter är inhämtade från Artportalen samt beställda som skyddsklassade fynd från SLU. (NT = Nära hotad, VU = sårbar, EN = Starkt hotad).

Art	Antal fynd	Status rödlista	EU:s fågeldirektivet bilaga 1
Prutgås	1		
Kanadagås	2		
Grågås	17		
Sädgås	2		
Mindre sångsvan	1		Ja
Sångsvan	24		Ja
Knölsvan	7		
Bläsand	3	VU	
Gräsand	3		
Storskrake	7		
Fasan	1		
Tornseglare	103	EN	
Gök	3		
Tamduva	70		
Skogsduva	24		
Ringduva	159		
Trana	9		Ja
Strandskata	3	NT	
Tofsvipa	3	VU	
Morkulla	1		
Skrattmås	19	NT	
Gråtrut	41	VU	
Fiskmås	90	NT	
Silltrut	80	VU	
Havstrut	6	VU	
Storskarv	21		
Gråhäger	17		
Fiskgjuse	1		Ja
Bivråk	2		Ja
Kungsörn	1	NT	Ja
Sparvhök	89		

Art	Antal fynd	Status rödlista	EU:s fågeldirektivet bilaga 1
Duvhök	101	NT	
Blå kärrhök	1	NT	Ja
Havsörn	25	NT	Ja
Fjällvråk	10	NT	Ja
Ormvråk	54		
Sparvuggla	1		Ja
Kattuggla	4		
Göktyta	1		
Mindre hackspett	19	NT	
Större hackspett	160		
Spillkråka	10	NT	Ja
Gröngöling	57		
Stenfalk	1	NT	Ja
Tornfalk	4		
Lärkfalk	4		
Nötskrika	145		
Skata	186		
Nötkråka	1		
Kaja	50		
Råka	2		
Kråka	100	NT	
Korp	48		
Svartmes	1		
Tofsmes	97		
Blåmes	249		
Talgoxe	260		
Trädlärika	2		Ja
Sånglärika	13		
Ladusvala	29		
Hussvala	16	VU	
Stjärtmes	15		
Grönsångare	34	NT	
Lövsångare	32		
Gransångare	12		
Härmsångare	8		

Art	Antal fynd	Status rödlista	EU:s fågeldirektivet bilaga 1
Svarthätta	46		
Trädgårdssångare	14		
Ärtsångare	41	NT	
Törnsångare	8		
Kungsfågel	22		
Sidensvans	83		
Gärdsmyg	37		
Nötväcka	185		
Trädkrypare	49		
Stare	70	VU	
Taltrast	27		
Dubbeltrast	4		
Rödvingetrast	34	NT	
Koltrast	301		
Björktrast	224	NT	
Grå flugsnappare	6		
Rödhake	112		
Näktergal	1		
Blåhake	1		
Svartvit flugsnappare	40	NT	
Mindre flugsnappare	2		Ja
Rödstjärt	57		
Pilfink	52		
Gråsparv	120		
Sädesärta	73		
Trädpiplärka	2		
Ängspiplärka	3		
Bofink	96		
Bergfink	9		
Stenknäck	56		
Tallbit	5	VU	
Domherre	66		
Grönfink	128	EN	
Vinterhämsling	1	VU	
Gråsiska	41		

Art	Antal fynd	Status rödlista	EU:s fågeldirektivet bilaga 1
Snösiska	2		
Större korsnäbb	7		
Mindre korsnäbb	10		
Steglits	110		
Grönsiska	47		
Sävsparv	1	NT	

FLADDERMUSINVENTERING BERGHOLMSBACKEN

STOCKHOLMS STAD, STOCKHOLMS LÄN

2023-11-01

wsp

FLADDERMUSINVENTERING BERGHOLMSBACKEN

Stockholms stad, Stockholms län

BESTÄLLARE

Stockholms stad – Exploateringskontoret

KONSULT

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm
Besök: Arenavägen 7
Tel: +46 10 7225000

KONTAKTPERSONER

Nike Nylander
010 – 721 08 26
nike.nylander@wsp.com

UPPDRAGSNAMN
ÅTA Ekologi Bergholmsbacken

UPPDRAGSNUMMER
10352513

FÖRFATTARE
Erik Lagerin

DATUM
2023-11-01

Granskad av
Nike Nylander

DOKUMENTINFORMATION

Fladdermusinventering Bergholmsbacken, Stockholms stad, Stockholms län

Följande personer har medverkat:

Erik Lagerin – Fältinventering, bedömningar, kartor och rapportering

Elsa Fogelström – Fältinventering

Nike Nylander – Uppdragsledning, kvalitetsgranskning

Omslagsbild: Gång- och cykelväg med omgivande skogliga miljöer i området.

Samtliga foton i rapporten är tagna av Erik Lagerin, WSP om inte annat anges.

INNEHÅLL

1	INLEDNING	5
1.1	OMRÅDES BESKRIVNING	5
1.2	GENERELL INFORMATION OM FLADDERMÖSS	6
1.3	LAGRUM	6
2	INVENTERINGSMETODIK	7
3	RESULTAT	8
3.1	ARTPORTALEN	8
3.2	FÄLTINVENTERING	8
3.3	PÅTRÄFFADE FLADDERMUSARTER I OMRÅDET	9
4	SAMLAD BEDÖMNING	10
5	REFERENSER	11

1 INLEDNING

WSP Sverige AB har på uppdrag av Stockholms stad utfört en fladdermusinventering i ett område vid Bergholmsbacken i Bagarmossen, Stockholms stad. Inventeringen är genomförd som underlag till genomförande av en ny detaljplan för bostäder som omfattar ca 700 lägenheter, en grundskola med idrottshall och två förskolor. I samband med detaljplanen planeras även för en tillkommande provisorisk byggväg. Syftet med fladdermusinventeringen är att identifiera vilka arter av fladdermöss som förekommer inom utredningsområdet och bedöma områdets lämplighet som livsmiljö för de olika arterna. Fladdermusinventeringen genomfördes den 27–28 juni 2023 av Erik Lagerin och Elsa Fogelström.

1.1 OMRÅDESBESKRIVNING

Inventeringsområdet är ca 13 hektar stort och utgörs av detaljplaneområdet och en buffertzon på 100 meter runt den planerade byggvägen i söder (Figur 1). Området utgörs främst av blandskogspartier och öppna ytor. I norra delen av området finns en stor yta med ruderatmark/arbetsområde omgiven av blandskogspartier som angränsar till en liten parkmiljö i öst. Bergholms bollplan ligger centralt inom inventeringsområdet. Söder om bollplanen finns ett blandskogsparti som är en del av ett större skogsområde som fortsätter väster och öster om inventeringsområdet. Söder om skogen ligger Bergholmstorpet, ett gammalt torp med omgivande tomtmark. En gång- och cykelväg går genom hela inventeringsområdet och planeras att nyttjas som tillfällig byggväg, vilket innebär på vissa delar av befintlig väg behöver breddas för att både byggtrafik och GC-väg ska få plats. Norr om bollplanen kommer den planerade byggvägen avvika från befintlig väg och i stället gå genom arbetsområdet för den idag rivna Bagarmosseskolan.

Figur 1. Inventeringsområdet för fladdermusinventeringen. Ortofoto och översiktskarta erhållna av ESRI.

1.2 GENERELL INFORMATION OM FLADDERMÖSS

De svenska fladdermössen är nattaktiva jägare som jagar insekter genom ekopejling, dvs. med hjälp av ljud och dess ekon. I Sverige förekommer 19 olika arter, varav några är mycket sällsynta och tolv arter är upptagna på den svenska rödlistan (SLU Artdatabanken 2020). Minst elva arter av fladdermöss har tidigare observerats i Stockholms stad varav fem är rödlistade. De vanligast förekommande arterna i kommunen är nordfladdermus (rödlistad – Nära hotad, NT), större brunfladdermus och dvärgpipistrell, med 725, 513 respektive 453 observationer registrerade i Artportalen de senaste 25 åren (SLU Artdatabanken 2023).

Fladdermössen vaknar från vinterdvalan i april och honorna samlas i kolonier på sommaren där de föder sina ungar. Från kolonierna rör sig sedan fladdermössen över ett begränsat område för att jaga. Fladdermössen lämnar kolonin i början av hösten för att para sig och de flyger ofta över större områden under denna tid. Efter parningen går fladdermössen i dvala under vinterhalvåret (BatLife Sweden 2023).

Fladdermöss nyttjar flera olika typer av miljöer för jakt, övervintring och etablering av yngelkolonier, dvs. samlingar av fladdermushonor som föder upp sina ungar tillsammans. Många arter jagar längs skogskanter och i fuktområden med hög insektsproduktion. Kolonier bor ofta under hustak eller i hålträd, medan övervintring sker på svala, frostfria platser.

1.3 LAGRUM

Alla fladdermöss är fridlysta i Sverige enligt 4 a § artskyddsförordningen. Fridlysningen innebär bland annat att det är förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda djur,
2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parrings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder,
3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och
4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser.

Vid risk för påverkan på fladdermöss som utlöser förbud enligt ovan ska dispens från artskyddsförordningen (§ 14) sökas hos berörd länsstyrelse. För fridlysta arter enligt 4, 5 §§, kan dispens endast beviljas enligt 14 § artskyddsförordningen om:

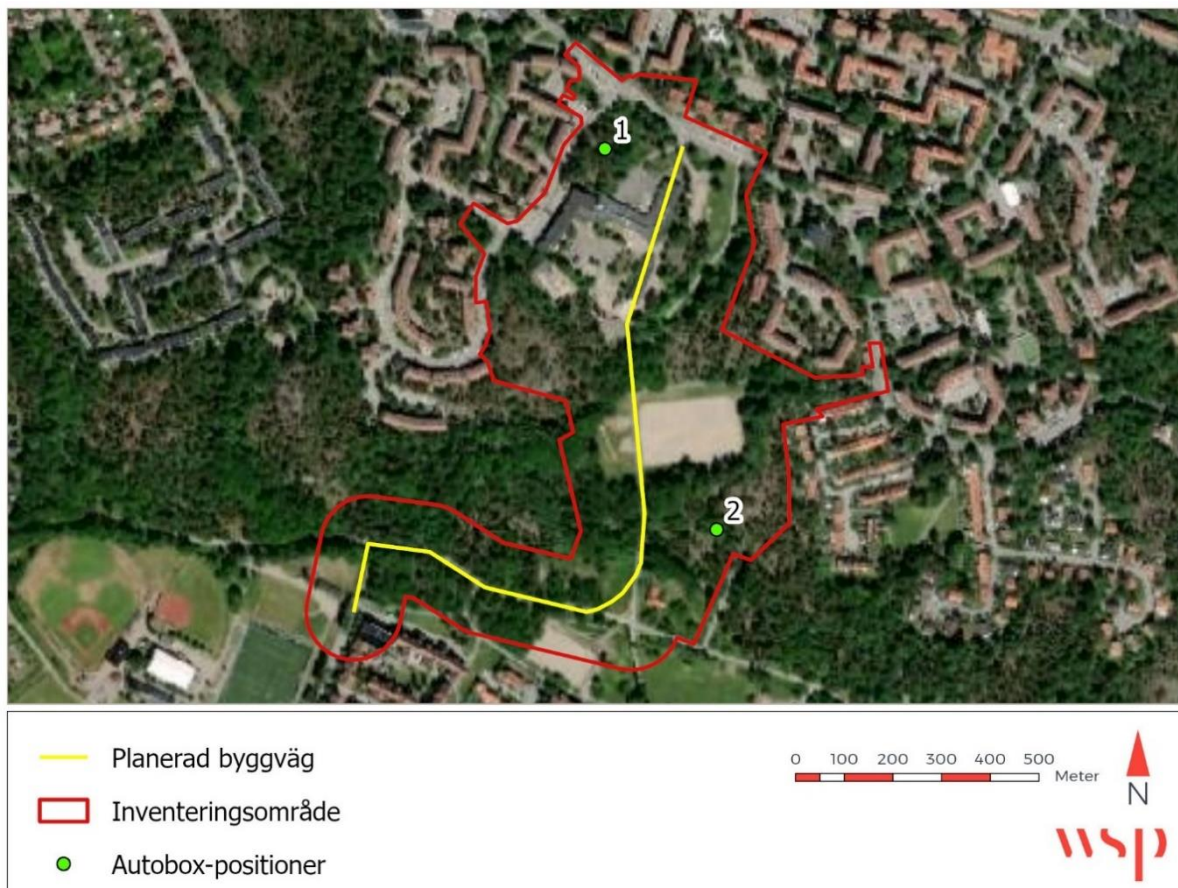
1. det inte finns någon annan lämplig lösning
2. dispensen inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus, och
3. dispensen behövs:
 - a) för att skydda djur/växter eller bevara livsmiljöer
 - b) för att undvika allvarlig skada
 - c) av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet, eller av andra tvingande skäl som har ett överskuggande allmänintresse
 - d) forsknings- och utbildningsändamål
 - e) återinplantering/återinförel
 - f) insamling vissa exemplar i liten mängd

2 INVENTERINGSMETODIK

Inventeringen utfördes främst med automatiska ultraljudsdetektorer (autoboxar) som hängdes upp på två platser inom inventeringsområdet (Figur 2, Tabell 1). En tredje autobox hängdes också ut inom området, men den blev stulen under inventeringen. Autoboxarna spelade in fladdermössens läten nattetid den 27 och 28 juni 2023, från ca 30 minuter innan solnedgång till 30 minuter efter soluppgång. Inspelningsplatserna valdes ut baserat på kunskap om lämpliga livsmiljöer för fladdermöss. En autobox placerades också i planområdets nordvästra del där en befintlig skogsdunge avses exploateras. Utrustningen som användes vid inspelningen var detektorer av modell D500X (Pettersson Elektronik), med inställningarna Samp. Freq = 500, Pretrig = Off, Rec. Len = 3, HP-Filter = Yes, Autorec = Yes, T. Sense = Low. Vädret under inventeringsnätterna var klart med växlande molnighet.

De automatiska inspelningarna kompletterades med en manuell inventering. Fladdermöss eftersöktes i fält nattetid (ca kl. 21:00–00:00) den 27 juni 2023, i kombination med inspelning av ultraljud. Syftet var främst att undersöka vilka miljöer som nyttjas av områdets fladdermöss (skogsbryn, fuktområden, skogsstigar etc.) och om det förekommer några yngelkolonier i området. Den manuella inventeringen utfördes med en ultraljudsdetektor av modell Echometer Touch Pro (Wildlife Acoustics), kopplad till en surfplatta.

Ultraljuden analyserades med hjälp av programmet BatSound 4.4 för att artbestämma de inspelade fladdermössen baserat på olika arts specifika karaktärsdrag i deras sonar-sekvenser.

Figur 2. Inspelningsplatser där autoboxar (numrerade) sattes ut under fältbesöket.

Tabell 1. Områdesbeskrivning där autoboxarna sattes ut.

Autobox-ID	Datum	Beskrivning placering
1	27–28 juni 2023	Upphängd i en tall i ett blandskogsparti som angränsar öppen ruderatmark och bostadshus.
2	27–28 juni 2023	Upphängd längs en skogsstig i ett större blandskogsparti. Nattbelysning saknades längs stigen.

3 RESULTAT

3.1 ARTPORTALEN

En utsökning i Artportalen genomfördes den 30 augusti 2023 för sökperioden 2003–2023. Resultatet visar att flera fynd av fladdermöss har rapporterats inom och angränsande till inventeringsområdet under åren 2021–2023. Dessa inkluderar nordfladdermus (*Eptesicus nilssoni*, två fynd), dvärgpipistrell (*Pipistrellus pygmaeus*, ett fynd), större brunfladdermus (*Nyctalus noctula*, ett fynd) samt ett flertal fynd av fladdermöss som inte har artbestämts. En av observationerna anges som 30 observerade individer av fladdermöss från juni 2022, vilket skulle kunna indikera en möjlig förekomst av en yngelkoloni i närområdet.

Översiktliga inventeringar av fåglar och fladdermöss har tidigare genomförts inom inventeringsområdet av privatpersoner, och där det framkommer att en koloni av fladdermöss kan finnas i planområdets södra delar.

3.2 FÄLTINVENTERING

Autoboxarna spelade in arterna nordfladdermus, större brunfladdermus och dvärgpipistrell inom inventeringsområdet (Tabell 2, Figur 3). Dvärgpipistrell spelades endast in en gång, medan de övriga två arterna var vanligt förekommande.

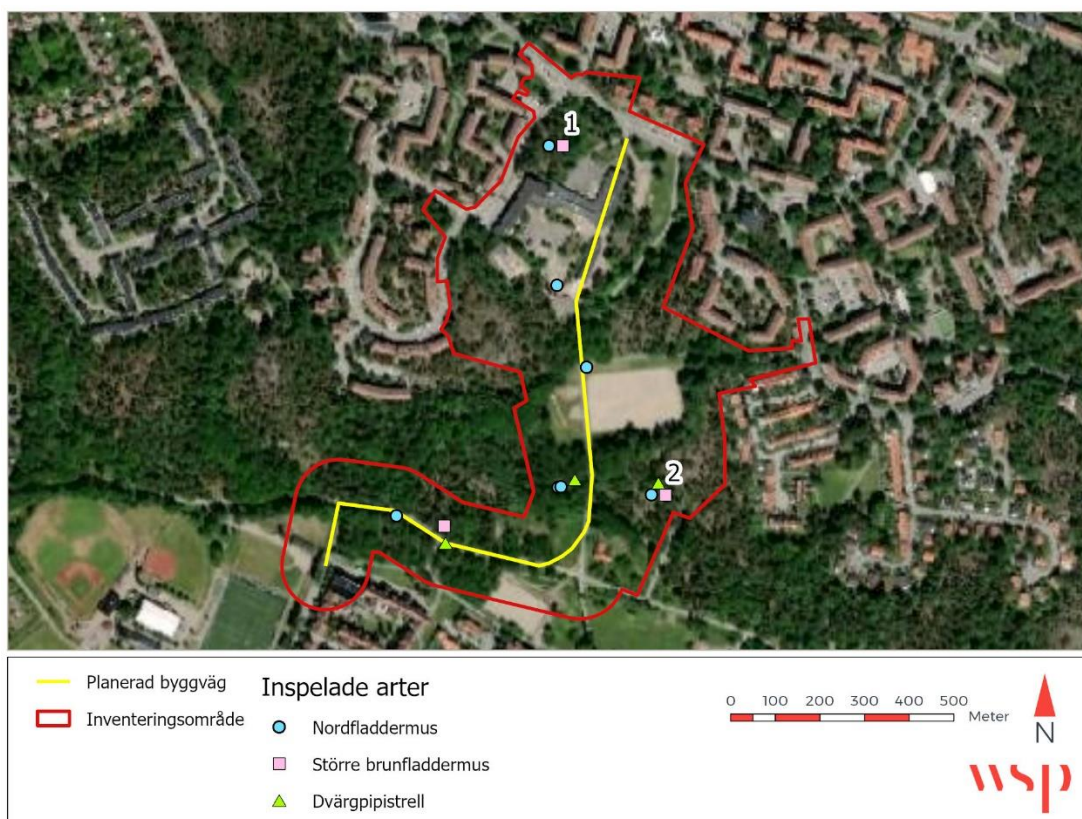
Under den manuella inventeringen noterades nordfladdermus spritt inom området. Som mest observerades tre individer som jagade på samma plats, vid ett skogsbryn som angränsade till ruderatmarken/arbetsområdet. Dvärgpipistrell och större brunfladdermus noterades även i inventeringsområdets södra del (Tabell 3, Figur 3).

Tabell 2. Antal inspelningar av olika fladdermusarter i de två autoboxarna.

Autobox-ID	Datum	Nordfladdermus	Större brunfladdermus	Dvärgpipistrell
1	27–28 juni 2023	20	6	-
2	27–28 juni 2023	23	14	1

Tabell 3. Antal observationer av olika fladdermusarter inom inventeringsområdet under den manuella inventeringen.

Art	Datum	Antal observationer
Nordfladdermus	27 juni 2023	9
Dvärgpipistrell	27 juni 2023	2
Större brunfladdermus	27 juni 2023	1

Figur 3. Fladdermusarter som spelades in av autoboxarna (numrerade) samt fynd från den manuella inventeringen.

3.3 PÅTRÄFFADE FLADDERMUSARTER I OMRÅDET

Sammanlagt påträffades tre fladdermusarter i området, nordfladdermus, större brunfladdermus och dvärgpipistrell. Samtliga arter observerades under den manuella inventeringen och spelades in av autoboxarna.

Nordfladdermus var den vanligast förekommande arten i området, med flest inspelningar i båda autoboxar och flest observationer under den manuella inventeringen. Arten är rödlistad som nära hotad (NT) men är den vanligast förekommande fladdermusarten i Stockholms stad (Artfakta 2023). Nordfladdermöss jagar främst vid skogskanter, gläntor och öppen mark. De är snabba flygare och kan flyga upp till 50 meter ovan mark (Dietz & Kiefer 2014).

Större brunfladdermus spelades in flera gånger i båda autoboxarna och noterades vid ett tillfälle under den manuella inventeringen. Arten vanligt förekommande i Stockholms stad (Artfakta 2023). Större brunfladdermus födosöker i det öppna luftrummet på ca 10–50 meters höjd men ibland även på flera hundra meters höjd. Vanligen jagar arten över sjöar, betesmarker, strandängar och halvöppna lövskogar.

Dvärgpipistrell noterades två gånger under den manuella inventeringen och spelades in en gång av autobox nr 2. Samtliga observationer gjordes inom skogspartiet centralt i inventeringsområdet. Arten är vanligt förekommande i Stockholms stad (Artfakta 2023). Arten födosöker i glesa skogar, trädklädda betesmarker, brynmiljöer och i närheten av vatten. Dvärgpipistreller övervintrar i hus och håligheter i träd (Artfakta 2023).

4 SAMLAD BEDÖMNING

Resultatet från denna inventering tyder på att inventeringsområdet endast nyttjas av ett fåtal olika fladdermusarter. Arterna som noterades under inventeringen (nordfladdermus, dvärgpipistrell och större brunfladdermus) är de tre vanligast förekommande fladdermusarterna i Stockholms stad och några av de vanligaste i Sverige. Dessa arter är opportunistiska och påverkas i relativt liten grad av nattbelysning. De kan därför förekomma i parker, trädgårdar och liknande miljöer i högre grad än många andra svenska fladdermusarter. Då det finns många gatlyktor inom och angränsande till inventeringsområdet, samt då området angränsar till bebyggelse och bostadsområden, var det förväntat att de tre noterade arterna skulle dyka upp under inventeringen. Det bedöms som mindre troligt att andra fladdermusarter skulle uppehålla sig där, med undantag för gråskimlig fladdermus som är en annan relativt opportunistisk art.

Nordfladdermus bedöms kunna nyttja hela inventeringsområdet som jaktmiljö men bedöms inte vara särskilt knuten till området då det finns lämpliga jaktmiljöer för arten även i anslutning till området. Samma bedömning gäller för större brunfladdermus, även om arten inte var lika vanligt förekommande i området som nordfladdermus. Dvärgpipistrell noterades ett fåtal gånger under inventeringen och endast i skogen i inventeringsområdets centrala och södra delar. Artens föredragna jaktbiotoper är gles skog med höga lövinslag och dvärgpipistrell har därför sannolikt lämpliga jaktmiljöer i hela Bagarmossensskogen. Arten bedöms därför inte vara särskilt knuten till själva inventeringsområdet.

Vid inventeringstillfället var aktiviteten av fladdermöss i området för låg för att indikera att det skulle finnas en koloni i närheten. Lämpliga koloniplatser som till exempel träd med håligheter och lös bark saknades även i större delen av inventeringsområdet, dock finns några större ekar och yngre aspar med håligheter i områdets södra delar. I närheten av autobox nr 2 finns även några smala aspar med håligheter, men ingen av dessa bedöms utgöra någon koloniplats. Bergholmstorpet i södra delen av området bedöms potentiellt ha förutsättningar som koloniplats, dagsviste eller övervintrings-plats för fladdermöss, men mängden belysning i trädgården utanför gör platsen mindre lämplig för ändamålet. Observationen av 30 individer av fladdermöss från Artportalen från juni 2022 skulle kunna indikera att det har funnits en koloni på platsen eller dess närområde tidigare, men det fanns inga indikationer på att en sådan yngelkoloni skulle funnits kvar under inventeringstillfället.

Planerade exploateringsåtgärder inom området bedöms inte påverka några boplatser för fladdermöss negativt så länge Bergholmstorpet och befintliga hålträd i området bevaras. De fladdermusarter som nyttjar området för födosök idag kommer troligtvis inte heller påverkas i någon större grad av exploateringen, då de jagar över mycket större ytor än själva området och är vanligt förekommande i stadsnära natur. Nedtagning av träd i området kan dock påverka befintliga jaktmiljöer negativt genom fragmentering och förlust av strukturer som idag bidrar till högre insektsproduktion. Om fragmentering av Bagarmossensskogen skulle ske på en större skala än för den planerade byggvägen riskerar detta att försvaga spridningssamband för fladdermöss som rör sig mellan Skogskyrkogården och Nackareservatet.

5 REFERENSER

Webbsidor

Batlif Sweden. *Fladdermössens årscykel*. <https://batlife-sweden.se/fladdermossens-arscykel/>. Information hämtad 2023-08-30.

SLU Artdatabanken. *Artfakta*. <https://artfakta.se/artbestamning>. Information hämtad 2023-08-30.

Litteratur

Dietz C. Kiefer A. 2014. *Bats of Britain and Europe*. Bloomsbury Wildlife. ISBN: 9781472963185.

Naturvårdsverket. 2009. *Handbok för artskyddsförordningen Del 1 – fridlysning och dispenser*. ISBN: 978916200160.

SLU Artdatabanken. 2020. *Rödlistade arter i Sverige 2020*. SLU, Uppsala.

UPPDRAGSNAMN
ÅTA Ekologi Bergholmsbacken

UPPDRAGSNUMMER
10352513

FÖRFATTARE
Erik Lagerin

DATUM
2023-11-01

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande analys- och teknikkonsultföretag. Vi verkar på våra lokala marknader med stöd av global expertis. Som tekniska experter och strategiska rådgivare har vi tillgång till ingenjörer, tekniker, naturvetare, planerare, utredare och miljöspecialister liksom professionella projektörer, konstruktörer och projektledare. Vi erbjuder hållbara lösningar inom Hus & Industri, Transport & Infrastruktur och Miljö & Energi. Med drygt 48 000 medarbetare på 500 kontor i 40 länder medverkar vi till en hållbar samhällsutveckling. I Sverige har vi omkring 4 000 medarbetare.

www.wsp.com

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

